

Projekt Strategii Rozwoju Miasta Lipna na lata 2014-2020

Lipno 2014

Wstęp

„Strategia Rozwoju Miasta Lipna na lata 2014-2020” jest rezultatem stałej współpracy władz miasta z przedstawicielami lokalnych środowisk reprezentujących dziedziny przedsiębiorczości, kultury, oświaty i sportu. Prace związane ze zbieraniem danych o stanie miasta, formułowaniem misji, celów i projektów były prowadzone przez szeroki zespół, zarówno pracowników Urzędu Miejskiego w Lipnie, jak i przedstawicieli różnych organizacji i instytucji, które na co dzień współpracują.

Strategia jest wynikiem dążenia lokalnej społeczności do podtrzymania i rozwoju walorów związanych z dotychczasowym dorobkiem miasta, przy jednoczesnym tworzeniu podstaw dla poprawy jego inwestycyjnej atrakcyjności oraz poszukiwaniu nowych impulsów ekonomicznego rozwoju. Jest planem zamierzeń pokazującym kierunki rozwoju miasta. Opiera się na dwóch zasadach: konsolidacji, czyli utrzymaniu, utrwalaniu i pomnażaniu dorobku miasta oraz spójności, która będzie dążyła do zniesienia barier w rozwoju, a także eliminacji niepożądanych czynników osłabiających atrakcyjność inwestycyjną.

Strategia rozwoju jest zatem dokumentem, który wytycza długofalowe cele i kierunki rozwoju miasta oraz określa społecznie uzgodnione działania służące osiągnięciu tych celów. W pracy nad dokumentem uwzględniono:

- szeroko rozumiany stan rozwoju miasta,
- istniejące i przewidywane problemy rozwojowe,
- aspiracje społeczności lokalnej,
- sytuację rozwojową miasta, na którą składają się zarówno pozytywne, jak i negatywne uwarunkowania rozwoju: mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Dokument składa się z trzech części. Część pierwsza jako wprowadzenie ma za zadanie przedstawić profil miasta Lipna, jego uwarunkowania geograficzno-administracyjne, demograficzne, geologiczne i historyczne. Część druga stanowi bilans strategiczny miasta w dziedzinach społecznych (oświata, kultura, struktura zatrudnienia, sport i rekreacja) i gospodarczych (lokalna

infrastruktura techniczna – gospodarka wodna, ściekowa, elektroenergetyczna, odpady, telekomunikacja). Ponadto zawiera analizę silnych i słabych stron miasta, jego szans i zagrożeń (tzw. SWOT). Część trzecia prezentuje jego misję oraz cele, które z niej wynikają, programy i zasady ich realizacji, koordynacji, nadzoru, finansowania, monitorowania i aktualizacji.

Przesłanką do niniejszej strategii rozwoju miasta Lipna było stworzenie dokumentu będącego istotnym instrumentem w zarządzaniu miastem, wyznacznikiem modernizacji, która będzie określała potencjalne obszary aktywności gospodarczej i społecznej. Wizja rozwoju miasta Lipna jest opisem koncepcji organizacji i funkcjonowania w najbliższej przyszłości. Sformułowanie misji ma w dalszej perspektywie pozwolić na stworzenie bardziej szczegółowych programów w poszczególnych dziedzinach rozwoju. Pomoże także na identyfikację wyzwań i skoordynowanie działań. Założenia strategii mają ponadto nawiązywać do prognoz rozwoju sytuacji społeczno-gospodarczej kraju i Europy oraz wpisywać się w szerszy zakres, jakim są działania integracyjne na poziomie województwa kujawsko-pomorskiego. Długookresowy charakter procesu wdrażania założeń strategii wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych i politycznych.

Podstawą poniższej prezentacji jest rozpoznanie podstawowych wyzwań wynikających z rozwoju społeczno-ekonomicznego miasta. Priorytetowe cele wynikają z wizji, która będzie realizowana, i na której koncentrować się będą wszelkie zasoby miasta i środki publiczne, pozyskane ze źródeł wewnętrznych i zewnętrznych.

Każdy z priorytetowych celów będzie posiadać zdefiniowaną misję rozwoju oraz opracowany schemat działania zmierzający do jego realizacji. Wprowadzenie ambitnych zamierzeń będzie niewątpliwie wymagać ciągłego dialogu i współdziałania władz miasta z lokalnymi podmiotami społeczno-gospodarczymi oraz partnerami zewnętrznymi. Strategia jest planem długofalowym, który należy aktualizować w wyniku działania czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na jego realizację.

I Wprowadzenie

1. Profil geograficzno-administracyjny miasta.

Miasto Lipno oraz sąsiadujące miejscowości.

Miasto Lipno na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatów.

Lipno jest miastem usytuowanym w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego na szlaku komunikacyjnym Warszawa-Toruń (E10). W latach 1975-1998 administracyjnie należało do województwa włocławskiego. Znajduje się w centralnym rejonie ziemi dobrzyńskiej, geograficznie usytuowane jest na Pojezierzu Dobrzyńskim. Przez Lipno przepływa rzeka Mień, która jest dopływem Wisły. Rzeka dzieli miasto na część północną i południową. Na obszarze powiatu lipnowskiego znajduje się 29 jezior o powierzchni większej

niż 10 ha. Jeziora w większości wykorzystywane są dla potrzeb turystyki i rekreacji, w szczególności położone w malowniczym krajobrazie w otoczeniu kompleksów leśnych. Gmina miejska Lipno leży w centrum gminy wiejskiej Lipno, która z kolei graniczy z siedmioma gminami wiejskimi: Skępe, Wielgie, Fabianki, Bobrowniki, Czernikowo, Kikół i Chrostkowo. Odległość do stolicy Polski wynosi 160 km. Odległość do innych większych ośrodków miejskich wynosi: do Torunia 54 km, Płocka 50 km, Włocławka 23 km. Miasto Lipno posiada prawa miejskie od 1349 roku. Powierzchnia Lipna wynosi 10,88 km², zamieszkuje go 14 305 osób zameldowanych na stałe i 570 osób zameldowanych czasowo (według danych z 31 grudnia 2013 roku). Powiat lipnowski został przywrócony w wyniku przeprowadzonej reformy w 1999 roku. Sąsiaduje z powiatem rypińskim, włocławskim, toruńskim, aleksandrowskim, golubsko-dobrzyńskim. Lipno jest największą gminą miejską i siedzibą powiatu lipnowskiego, a co za tym idzie – największym ośrodkiem urbanizacyjnym w powiecie. Ponadto wykazuje szereg powiązań gospodarczych z obszarami gmin w zakresie skupu i zagospodarowania pierwotnej produkcji rolnej.

2. Historia.

Najstarsze zachowane ślady cywilizacji w regionie to wykopaliska, m.in. kamienne narzędzia i gliniane naczynia z epoki łużyckiej (sprzed 3000 lat) oraz rzymskie monety. Początki Lipna należy odnieść do wczesnego średniowiecza. Znaleźiska z tamtego okresu wskazują na istnienie punktu strategicznego na terenie współczesnego miasta. Ukształtowanie terenu sprzyjało założeniu grodziska o charakterze obronnym. Nazwa miasta, według jednej wersji, związana jest z puszcą lipową porastającą okolice. Inna pochodzi od słowa „lippe”, które było określeniem „lepki”, od pobliskich bagien i trzęsawisk. Ze względu na obecność spławnej rzeki Mień, już przed lokacją książęcą Lipno było stałym osiedlem miejskim o charakterze rzemieślniczo-handlowym i rolniczym.

Sprowadzeni przez Konrada Mazowieckiego Krzyżacy, którzy mieli wspomóc w walkach zakon Braci Dobrzyńskich z najeżdżającymi ziemię dobrzyńską Prusami, okazali się przekleństwem dla polskich ziem. Od cesarza uzyskali status niezależnego księstwa, od papieża prawo

podboju ziemi dobrzyńskiej, którą zwrócili na mocy pokoju wieczystego w Kaliszu w 1343 roku. 15 kwietnia 1349 roku (do niedawna wcześniejsze źródła podawały datę 21 kwietnia) na mocy przywileju lokacyjnego wydanego przez księcia Władysława Garbatego Lipno uzyskało prawa miejskie według prawa chełmińskiego. Oznaczało to uwolnienie od ucisku feudalnego i powołanie samorządu miejskiego. Pierwszym wójtem został Mikołaj Rudnik. Rozpoczęto budowę murowanego kościoła pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, którą ukończono w 1388 roku. Zbudowany w stylu gotyckim był zapewne obiektem obronnym i musiał mieć wyjście ewakuacyjne. Istnienie takiego wejścia zasypanego ziemią potwierdzają relacje świadków oraz legenda o tajnym przejściu między świątynią a grodem. W 1422 roku Władysław Jagiełło aktem powtórnej fundacji poszerzył granice miasta o 60 włók.

Położenie dróg u brodu prowadzącego do Rypina, Dobrzynia i Bobrownik sprzyjało rozwojowi miasta w XIV i XV wieku. Od 1567 roku w Lipnie odbywały się sejmiki powiatowe szlachty ziemi dobrzyńskiej. Do rozwoju gospodarki przyczyniły się także przywileje królewskie, które miasto otrzymało w 1519 roku od Króla Zygmunta Starego, w 1558 roku od Zygmunta Augusta, w 1703 i 1720 roku od Augusta II oraz w 1785 i 1790 roku od Stanisława Augusta Poniatowskiego. Owe przywileje królewskie przyczyniły się do znacznego przyspieszenia rozwoju przestrzennego i gospodarczego. Od XVI wieku następował w Polsce powolny upadek miast. Regres wynikał z załamania ustroju folwarczno-pańszczyźnianego oraz polityki antymieszczańskiej. Szlachta eliminowała mieszczan z pośrednictwa handlowego. Wojny, głód i choroby redukowały ludność. Duże zniszczenia spowodowały wojny szwedzkie oraz wojna północna. Szwedzi spalili kościół w Lipnie i zamek w Dobrzyniu. Osiemnaście wsi w powiecie lipnowskim przestało istnieć, a Lipno prawie opustoszało. W latach 1793-1807 ziemia dobrzyńska znajdowała się pod panowaniem pruskim. W 1804 roku Fryderyk II nadał miastu przywilej pozwalający na prowadzenie karczm. Przywileje króla pruskiego doprowadziły do rozwoju przestrzennego i gospodarczego, co uwidacznia się w XIX wieku. Przyczynił się do tego przyływ kolonistów niemieckich. Byli to głównie kupcy, rzemieślnicy, urzędnicy i oficerowie. Po upadku Napoleona i likwidacji Księstwa Warszawskiego, na mocy decyzji Kongresu Wiedeńskiego, Lipno znalazło się w zaborze rosyjskim. Jako obwód, a później powiat, weszło w skład województwa płockiego.

Pomimo klęsk powstań narodowych (listopadowego i styczniowego), trwały wysiłki pomnażania potencjału gospodarczego i kulturalnego. Po 1864 roku praca organiczna objawia się w działalności Towarzystwa Rolniczego i cechów rzemieślniczych. Jeszcze w 1857 roku oddano do użytku szpital im. Jana Złotoustego. Jednym z jego lekarzy był Władysław Ossowski, ojciec profesora Stanisława Ossowskiego – wybitnego socjologa. Nastąpiło ożywienie gospodarcze i społeczne. Zaczęła przeważać zabudowa murowana, wytwarzały się dzielnice miasta zróżnicowane pod względem funkcjonalnym (handlowa z placem targowym, rzemieślnicza, itp.). Funkcjonowała fabryka octu, fabryki cykorii, młyn z tartakiem, wiatraki, cegielnie i browar. W mieście urzędował naczelnik powiatu, okręgowy sąd pokoju, magistrat, rewizor skarbowy, naczelnik żandarmerii i urzędu pocztowego. W 1881 roku powstała w Lipnie Ochotnicza Straż Pożarna. W 1908 roku odbyła się w mieście wielka ogólnopolska wystawa rolniczo-przemysłowa, na której jednym z prelegentów był Stanisław Wojciechowski, późniejszy prezydent II RP.

Podczas I wojny światowej w 1914 roku armia niemiecka wyparła Rosjan na wschód. W tym czasie w powiecie lipnowskim silnie działała Polska Organizacja Wojskowa. W centrum lipnowskiego cmentarza jest okazały grób z orłem rozstrzelanego przez Niemców żołnierza POW. Pierwsze dni niepodległości rozpoczęły organizację władz polskich w mieście. Już 12 listopada 1918 roku odbyło się w Lipnie zebranie, podczas którego wybrano Radę Powiatową oraz Wydział Wykonawczy. Funkcję burmistrza pełnił Józef Sarzało, a od 1924 roku Zygmunt Uzarowicz. Do 1938 roku Lipno wchodziło w skład województwa warszawskiego. 1 kwietnia 1938 roku weszła w życie ustawa o zmianie granic województw, która włączyła powiat lipnowski do województwa pomorskiego.

Lipnowska infrastruktura dotkliwie odczuwała skutki I wojny światowej. Wojenne grabieże i rekwizycje objawiały się w niewielkim stopniu uprzemysłowienia miasta. Znikoma liczba zakładów produkcyjnych miała charakter rolno-przemysłowy. Z większych należy wymienić mleczarnię, którą po modernizacji przekształcono w Okręgową Spółdzielnię Mleczarską w Lipnie oraz Spółdzielnię „Świt”. Ponadto funkcjonowały młyny, cegielnie, betoniarnie, tartak. Dobrze rozwijało się rzemiosło, które swymi tradycjami sięgało czasów średniowiecznych. Jeśli chodzi o działalność usługową, w mieście funkcjonowało kilkadziesiąt sklepów, drukarnia, zakłady fotograficzne, banki (Komunalna Kasa Oszczędności, Bank Spółdzielczy

Ziemi Dobrzyńskiej, Bank Ludowy Spółdzielczy). W latach 20-tych i 30-tych wybudowano wiele nowych budynków o charakterze publicznym, m.in. siedzibę starostwa i powiatowego sejmiku. W 1937 roku Lipno otrzymało połączenie przez kolej normalnotorową z Toruniem. W okresie międzywojennym władze Lipna dużo uwagi poświęcały poprawie stanu sanitarnego – skanalizowano większość miasta, kładziono bruki i chodniki. W trosce o estetykę powołano społeczną instytucję Towarzystwa Upiększania Miasta. Od 1929 roku do wybuchu II wojny światowej ukazywała się „Gazeta Lipnowska”, jako lokalne źródło informacji z dziedzin społecznych i kulturalnych. Życie kulturalne skupiało się wokół wielu organizacji działających na terenie miasta (takich jak: Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, czy Towarzystwo Dramatyczno-Muzyczne „Lira”). Organizowano spektakle teatralne, odczyty, wystawy, koncerty, funkcjonowało kino. Nie można w tym miejscu nie wspomnieć o Parku Miejskim im. Gabriela Narutowicza. Utrzymany w stylu francuskim otrzymał nagrodę w ogólnopolskim konkursie. Stanowił miejsce spacerów, miał swoją kawiarnię i jezioro z łabędziem oraz cieszące się dużym zainteresowaniem – korty tenisowe. Na jego terenie odbywały się także koncerty orkiestr oraz spektakle teatrów amatorskich.

Wojna polsko-bolszewicka z 1920 roku odcisnęła swoje piętno również na mieszkańcach Lipna. Obywatelski Komitet Obrony Państwa prowadził w mieście działalność agitacyjną, społeczną, opiekuńczą i werbunkową. W nocy z 13 na 14 sierpnia 1920 roku jednostki bolszewickie III Korpusu Kawalerii Gay-chana wkroczyły do Lipna. Okupacja trwała do 20 sierpnia 1920 roku. Doszło do licznych rabunków, gwałtów i kradzieży. Zamordowany został prezes Związku Ziemian i komendant Straży Bezpieczeństwa Jerzy Starzyński.

Lata II wojny światowej i okupacji hitlerowskiej zapisały się tragicznie w pamięci mieszkańców Lipna. Miasto zostało zdobyte przez wojska niemieckie 8 września 1939 roku i włączone administracyjnie do Okręgu Rzeszy Gdańsk-Prusy Zachodnie. Niemieckie plany eksterminacji ludności polskiej rozpoczęły się od pierwszych dni okupacji. 24 września 1939 roku w odwecie za ewakuację kolonistów niemieckich rozstrzelano 11. rolników z okolic. Dokonano masowych aresztowań wśród inteligencji – nauczyciele, duchowni, ziemianie i urzędnicy zostali przewiezieni do obozów koncentracyjnych. 3 listopada 1940 roku dokonano egzekucji 10. Polaków za rzekome pobicie funkcjonariusza miejscowego gestapo. Zburzono synagogę, zniszczeniu uległ także cmentarz żydowski oraz żydowskie domy przy Placu Dekerta. Życie w

mieście charakteryzowało się mnóstwem zakazów, rygorów i ograniczeń wprowadzanych przez okupanta. Realizacja polityki germanizacyjnej objawiała się poprzez wysiedlenia, osadnictwo niemieckie oraz niemiecką listę narodową, na którą wciągano mieszkańców Lipna. Miało to służyć poborowi polskich mężczyzn z III grupy niemieckiej (tzw. "folkslisty") do służby wojskowej oraz dostarczyć taniej siły roboczej.

Wyzwolenie miasta nastąpiło 22 stycznia 1945 roku przez Armię Czerwoną. Rozpoczął się okres odbudowy administracji, szkolnictwa i innych form życia społecznego¹.

3. Geologiczna rzeźba terenu miasta. Warunki klimatyczne.

Dominującym elementem topografii miasta jest pradolina rzeki Mień, nazywana również Lipnianką. Wyływa ona z jeziora Likieckiego i przepływając przez zespół jezior skępskich skręca na zachód ku Wiśle. Lipno leży na terenie o dużym zróżnicowaniu wysokości położenia. Wynosi ono od 80 m n.p.m. do 120 m n.p.m. W budowie geologicznej miasta znajdują się skały z okresu kredowego, trzeciorzędowego i czwartorzędowego. Znajdują się tu gliny z głazami, piaski, żwiry i ropy. Brak zbiorników retencyjnych i terenów obwałowanych wymusza konieczność dbania o stan rowów odwodniających w celu zapobiegania lokalnym podtopieniom. Lipno położone jest na terenie Pojezierza Dobrzyńskiego nad rzeką Mień, dzielącą miasto na część północną i południową. Z punktu widzenia środowiska naturalnego, obszar Lipna położony jest głównie w jednej jednostce geograficznej - Wysoczyźnie Dobrzyńskiej, rozciągniętej równoleżnikowo doliną rzeki Mień. Wysoczyzna Dobrzyńska zbudowana jest z dużej miąższości kompleksu gliny morenowej piaszczystej, półplastycznej i plastycznej, często pokrytej cienkim płaszczem (1-3 m) utworów piaszczysto - żwirowych. Kompleks glin morenowych urozmaicają liczne przewarstwienia i wkładki utworów piaszczystych. Gлина morenowa w całym swym profilu występuje w lewobrzeżnej strefie przybocznej rzeki Mień i w części północnej. W części południowej analizowanego terenu gлина morenowa pokryta jest utworami piaszczystymi o zróżnicowanej miąższości i składzie

¹ Gózdź Zenon, Lipno. Zarys Dziejów, Lipno 1991.

mechanicznym. W utwory morenowe wcięta jest zarówno dolina rzeki Mień, jak i uchodzące do niej liczne dolinki boczne. Jednak tylko w jej dolnej części wschodniej i zachodniej (z wyłączeniem odcinka centralnego doliny i dolinek bocznych), dolina posiada wykształcone poziomy o charakterze akumulacyjnym zbudowane z utworów fluwialnych i fluwiogłacyjnych. Dotyczy to szczególnie obszaru prawobrzeżnej doliny w części wschodniej i obustronnej części zachodniej.

Budowa geologiczna wraz z rzeźbą terenu (drenaż wód opadowych) sprawia, że na analizowanym terenie poziom wód podziemnych – czwartorzędowych występuje stosunkowo głęboko. Zwierciadło to nie ma kontaktu z wodami rzeki Mień (około 30 m głębiej). Z wód tych korzystają wszystkie ujęcia komunalne oraz przemysłowe, zlokalizowane w linii równoleżnikowej między główną drogą Toruń – Włocławek a linią kolejową.

Obszar administrowany przez miasto Lipno znajduje się pod względem klimatycznym w centralnej części Polski, charakteryzującej się opadami atmosferycznymi mniejszymi o około 100 mm od wartości średnich, przy nieznacznym zwiększonym parowaniu terenowym. To sprawia, że region ten należy do obszarów deficytowych, ubogich w wodę. Wierzchnia warstwa skorupy ziemskiej w użytkowaniu rolniczym spełnia najważniejszą rolę. To ona tworzy siedlisko dla wzrostu i rozwoju wielu gatunków roślin uprawnych. Urodzajność gleb zależy od geomorfologii i budowy geologicznej podłoża. Obszar miasta Lipna położony jest na falistej wysoczyźnie morenowej, gdzie w podłożu zalegają gliny zwałowe, żwiry i piaski wodnolodowcowe oraz torfy niskie. Na tym podłożu rozwinęły się różne typy genetyczne gleb o zróżnicowanej przydatności dla rolnictwa.

W północno-wschodniej i południowo-zachodniej części miasta na podłożu glin zwałowych lekkich i piasków leżących na glinach, rozwinęły się gleby płowe z płatami gleb brunatnych. Tworzą one kompleksy gleb średnio urodzajnych, ale dość zasobnych w składniki pokarmowe dla roślin uprawnych. W klasyfikacji bonitacyjnej gleb należą do klas IIIa – IVb.

W południowej części miasta występuje duże zróżnicowanie typów genetycznych gleb. Występują gleby rdzawe, genetycznie związane z utworami piaszczystymi różnej genezy oraz płaty gleb płowych i brunatnych. Powstały one na podłożu glin piaszczystych i piasków słabo-

gliniastych. W użytkowaniu rolniczym charakteryzują się różną przydatnością. Bonitacyjnie należą do klas IVb – VI Rz.

Ponadto na terenie miasta, a szczególnie w jego środkowej części, występują gleby typu hydromorficznego. Wytworzyły się na rynnach polodowcowych dolin rzecznych. Najczęściej typem genetycznym są gleby torfowe, powstałe na bazie torfów niskich. W rolniczej przydatności wykorzystywane są jako trwałe użytki zielone (łąki).

Z punktu widzenia warunków aerologicznych badany teren podlega przeważającemu wiatrowi z sektora zachodniego. Oznacza to, że każda zabudowa przemysłowa oraz lokalizacja wysypiska śmieci i oczyszczalni ścieków (zanieczyszczająca atmosferę), na terenach leżących w zachodnim sektorze miasta, będzie stwarzała konflikt na linii człowiek – środowisko przyrodnicze.

Roczna suma opadów dla obszaru miasta osiąga wartość 550 mm. Na miesiące letnie przypada największa ilość opadów. Suma opadów od kwietnia do sierpnia wynosi 290 mm. Średnia roczna temperatura wynosi 7°C, natomiast roczna temperatura dla miesięcy najcieplejszych i najzimniejszych wynosi odpowiednio 17,6°C dla lipca i 4,1°C dla lutego.

Analizowany teren, ze względu na dogodne stosunki gruntowo – wodne (wilgotność gleb), charakteryzuje się warunkami sprzyjającymi rolnictwu tylko w strefie doliny rzeki Mień. W jej prawobrzeżnej części wschodniej i obu stronach zachodniej, istnieją sprzyjające warunki do rozwoju szaty leśnej. Ogólna powierzchnia miasta wynosi 1099 ha.

4. Demografia miasta.

Miasto Lipno liczy 14 305 osób zameldowanych na pobyt stały oraz 570 osób zameldowanych na pobyt czasowy (stan na dzień 31 grudnia 2013 roku). Elementami w sposób istotny wpływającymi na stan liczbowy mieszkańców miasta Lipna są dwa główne czynniki: przyrost naturalny i migracje. Obie te wielkości mają, niestety, wartości ujemne. Głównymi powodami tej sytuacji są: malejąca liczba urodzeń oraz emigracja mieszkańców, w szczególności osób

młodych, które po zdobyciu wykształcenia nie wracają często do Lipna. Konsekwencją tego będzie starzenie się lokalnej społeczności.

Tabela nr 1

Rok	Liczba mieszkańców zameldowanych na stałe
2013 (stan na 31 grudnia)	14305
2012 (stan na 31 grudnia)	14485
2011 (stan na 31 grudnia)	14517

Zmiany demograficzne miasta Lipna w latach 2011-2013.

W mieście Lipnie największą liczbę stanowią osoby w wieku produkcyjnym – wynosi ona 9372 mieszkańców, kolejną stanowi młodzież i dzieci – 2707 osoby, zaś najmniej liczną grupą są osoby w wieku poprodukcyjnym – ich liczba wynosi 2226.

Tabela nr 2

Kobiety			Mężczyźni		
Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny
1269	4556	1608	1438	4816	618

Tabela podziału wg struktury zawodowej mieszkańców Lipna (kobiety i mężczyźni).

Ruchliwość przestrzenna ludności, która wpływa na poziom przyrostu naturalnego, wynika w głównej mierze z kondycji ekonomicznej mieszkańców oraz możliwości zapewnienia godnych warunków życia (praca, mieszkanie, dostęp do usług). Poprawa koniunktury gospodarczej, zapewniająca stabilizację oraz bezpieczeństwo finansowe mieszkańców, przekłada się na wzrost zawieranych małżeństw, a także wzrost liczby urodzin. Prognoza

Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy przewiduje spadek ludności dla całego powiatu lipnowskiego i zakłada, że w 2030 roku będzie zamieszkiwało ten teren tylko 63 600 osób wobec 67466 osób zamieszkujących powiat obecnie (stan na 30 czerwca 2012 roku).

5. Struktura użytkowania ziemi.

Miasto jako jednostka osadnicza o przewadze funkcji nierolniczej i zabudowy miejskiej charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą użytkowania ziemi. W granicach administracyjnych miasta Lipna struktura użytkowania ziemi kształtuje się następująco:

- Użytki rolne – czyli grunty użytkowane i wykorzystywane rolniczo zajmują 491 ha, z czego 378 ha zajmują grunty orne, 6 ha – sady, łąki – 74 ha. Ich większe przestrzenie koncentrują się na obrzeżach miasta.
- Lasy – zajmują powierzchnię 145 ha i koncentrują się w zachodniej i wschodniej części miasta.
- Wody powierzchniowe – w ogólnej powierzchni miasta zajmują 6 ha, są to głównie wody płynące rzeki Mień, która stanowi oś hydrograficzną dla miasta Lipna.
- Pozostałe tereny – w skład których wchodzi także nieużytki, zajmują 457 ha. Są to głównie tereny zajęte pod komunikację oraz zabudowę miejską o różnych funkcjach mieszkalnych, usługowych, administracyjnych, itp.

Zmiany polityczno-ekonomiczne kraju po 1989 roku, gdzie wprowadzono mechanizmy gospodarki rynkowej, spowodowały utrwalenie się dwóch sektorów własności, tj. publicznego i prywatnego. W strukturze własnościowej ziemi w granicach administracyjnych miasta Lipna dominuje sektor prywatny.

II Bilans strategiczny miasta.

1. Edukacja

Prowadzenie oświaty to jedno z priorytetowych zadań realizowanych przez gminę jako jednostkę samorządu terytorialnego. Jako najważniejsza dziedzina życia społecznego wymaga szczególnej uwagi i troski. Strategicznym celem jest stworzenie odpowiednich warunków nauki, wychowania i opieki w placówkach oświatowych, z uwzględnieniem procesów demograficznych, zmian w prawie oświatowym oraz możliwości finansowych miasta. Zmieniające się warunki społeczne i ekonomiczne powodują konieczność usprawnienia procesu i organizacji szkolnictwa. Nałożenie obowiązku uzupełniania nakładów finansowych przekazywanych gminie w ramach subwencji oświatowej wymusza konieczność opracowania sprawnej i przejrzystej struktury finansowania szkolnictwa. Nowe czynniki – nie zawsze pozytywne (np. spadek liczby urodzeń, migracje ludności, zmiany ustawy o systemie oświaty i Karta Nauczyciela) – wymagają podejmowania nowych rozwiązań.

Na terenie miasta Lipna znajdują się następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Mikołaja Kopernika
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. Jana Pawła II
- Publiczne Gimnazjum nr 1 im. Noblistów Polskich
- Gimnazjum Prywatne nr 1 im. Jadwigi Jałowiec
- Zespół Szkół Specjalnych (Oddział przedszkolny, Szkoła Podstawowa nr 4 im. Janusza Korczaka, Gimnazjum Publiczne nr 2)
- Zespół Szkół Technicznych im. Ziemi Dobrzyńskiej
- Zespół Szkół im. Romualda Traugutta

Miasto Lipno jest organem prowadzącym dla następujących placówek:

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Mikołaja Kopernika
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. Jana Pawła II
- Publiczne Gimnazjum nr 1 im. Noblistów Polskich

Tabela nr 3

Lp.	Szkoła Podstawowa /Gimnazjum	2011/2012	2012/2013	2013/2014 (dane na 1.09.2013r.)
1.	Szkoła Podstawowa Nr 2	413	384	416
2.	Szkoła Podstawowa Nr 3	372	373	406
3.	Szkoła Podstawowa Nr 5	267	252	304
4.	Publiczne Gimnazjum Nr 1	460	413	394
5.	Prywatne Gimnazjum	144	125	102
Suma:		1656	1547	1622

Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w Lipnie w latach 2011/2014.

Problem niżu demograficznego w coraz większym stopniu dotyczy osób w wieku szkolnym, co może oznaczać w najbliższych latach konieczność zmniejszania liczby godzin dla nauczycieli.

Oświata przedszkolna zorganizowana jest w trzech przedszkolach publicznych:

- Przedszkole Miejskie nr 2
- Przedszkole Miejskie nr 3
- Przedszkole Miejskie nr 4

W Lipnie są również dodatkowe punkty przedszkolne: Klub Malucha, Domowa Akademia, Domowe Przedszkole, Kikolandia i Niepubliczne Przedszkole w Parku.

Tabela nr 4

Nazwa placówki	Obecna liczba dzieci	Liczba miejsc
Przedszkole Miejskie Nr 2	50	50
Przedszkole Miejskie Nr 3	50	50
Przedszkole Miejskie Nr 4	125	125
Klub Malucha	11	15
Domowa Akademia	16	20
Domowe Przedszkole	5	15
Kikolandia	13	15
Niepubliczne Przedszkole w Parku	112	125
Suma:	382	415

Liczba miejsc w przedszkolach w Lipnie w 2013 roku.

Tabela nr 5

2013	126
2012	162
2011	135
2010	168
2009	190
2008	146
2007	143

Liczba urodzeń w Lipnie w latach 2007-2013.

Prognoza demograficzna:

Z powyższej analizy liczby urodzeń dzieci w poszczególnych latach wynika, że liczba ta utrzymuje się na podobnym poziomie bez większych wahań spadkowych.

Tabela nr 6

Lp.	Szkoła Podstawowa /Gimnazjum	2011/2012 liczba oddziałów	Liczba nauczycieli	2012/2013 liczba oddziałów	Liczba nauczycieli	2013/2014 liczba oddziałów	Liczba nauczycieli
1.	Szkoła Podstawowa Nr 2	21	43	20	44	17	42
2.	Szkoła Podstawowa Nr 3	18	39	18	38	18	39
3.	Szkoła Podstawowa Nr 5	12	26	12	26	12	27
4.	Publiczne Gimnazjum Nr 1	21	49	18	40	16	42
5.	SUMA	72	157	68	148	63	150

Liczba oddziałów i nauczycieli zatrudnionych w szkołach podstawowych i gimnazjum w Lipnie w latach 2011/2014.

W związku ze zmniejszającą się liczbą oddziałów widoczną w Publicznym Gimnazjum nr 1 kadra nauczycielska ulegała zmniejszeniu.

Zespół Szkół Technicznych im. Ziemi Dobrzyńskiej oraz Zespół Szkół im. Romualda Traugutta są placówkami oświatowymi, których nadrzędnym celem jest umożliwienie młodzieży solidnego przygotowania do wykonywania określonego zawodu. W przypadku czteroletniego technikum do dyspozycji uczniów są następujące zawody: technik ekonomista, technik mechanik, technik budownictwa, technik handlowiec, technik elektryk, technik pojazdów samochodowych, technik organizacji reklamy, technik informatyk. Trzyletnia szkoła zawodowa z praktyką oferuje kształcenie w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych, kucharz, operator obrabiarek skrawających, monter

zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, murarz – tynkarz, piekarz, cukiernik, sprzedawca, wielozawodowe (fryzjer, elektromechanik pojazdów samochodowych, monter - elektronik, murarz - tynkarz, elektryk, ślusarz, krawiec, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie i inne zawody). Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (osób, które ukończyły 18 lat) proponuje kwalifikacyjne kursy zawodowe w prowadzeniu działalności handlowej, użytkowaniu obrabiarek skrawających, wykonywaniu i naprawie elementów maszyn, urządzeń i narzędzi. Studium policealne prowadzi zajęcia w zawodach: opiekun medyczny oraz technik rachunkowości.

2. Sport, rekreacja i turystyka.

Dla mieszkańców Lipna sport jest jedną z form integracji i budowy wspólnej tożsamości. Rolą samorządu jest ukierunkowywać rozwój tej ważnej dziedziny życia. Lipnowski sport może poszczycić się długoletnią tradycją w wielu dyscyplinach, w których odnosił i odnosi sukcesy na arenie nie tylko lokalnej, ale również krajowej czy międzynarodowej. Życie sportowo-rekreacyjne miasta skupia wokół siebie Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Lipnie. Miasto dysponuje bogatą bazą sportową, m.in. nowoczesną krytą pływalnią, Stadionem Miejskim im. Wiesława Witeckiego, halą widowiskowo-sportową oraz wielofunkcyjnymi boiskami sportowymi (jedno przy Szkole Podstawowej Nr 3 i Orlik przy Publicznym Gimnazjum).

Chyba najbardziej charakterystyczny i rozpoznawalny poza granicami miasta jest lipnowski tor motocrossowy. Początki sportu motorowego sięgają w Lipnie początku lat siedemdziesiątych. W 1979 roku został powołany do życia motocross w Lipnie. Rozpoczęto też budowę toru crossowego, który ukończono na początku lat osiemdziesiątych. Tor zbudowano w całości społecznie siłami zawodników i działaczy klubu. Klub Sportowy „Jastrząb” jest organizatorem międzynarodowych imprez motocyklowych na lipnowskim torze motocrossowym, który cieszy się opinią jednego z najlepszych i najbezpieczniejszych w kraju. Działalność LKS „Jastrząb” Lipno charakteryzuje się dynamicznym rozwojem klubu i tego pasjonującego sportu. Od wielu lat jest on organizatorem międzynarodowych imprez motocyklowych - Mistrzostw Okręgu Bydgoskiego, Mistrzostw Strefy Północnej, Międzynarodowych Mistrzostw Polski oraz Międzynarodowego Motocrossu o Puchary PZM. Zawodnicy LKS

"Jastrząb" Lipno biorą udział w licznych zawodach krajowych o randze Mistrzostw Polski, w których wywalczają najwyższe lokaty i zdobywają nowe tytuły.

Lipnowski Klub Kyokushin Karate powstał w październiku 1996 roku z siedzibą we Włocławku. W grudniu 2000 roku siedziba klubu została przeniesiona do Lipna. Pierwsze zajęcia karate odbywały się w Liceum Ogólnokształcącym. Z każdym kolejnym miesiącem przybywało chętnych by ćwiczyć. Już po krótkim czasie stworzono kilka grup wiekowych. W roku 1999 odniesiono pierwsze zwycięstwa. Były to medale z Mistrzostw Polski Zachodniej. We wrześniu 2012 roku klub otrzymał nową salę treningową, która została profesjonalnie przystosowana do uprawiania sportów i sztuk walki. Klub w chwili obecnej posiada na swoim koncie ponad 270 medali. Wychował wielokrotnych medalistów Mistrzostw Polski Seniorów oraz Pucharu Polski Seniorów, medalistów Mistrzostw Polski Juniorów, Pucharu Polski Młodzików, Mistrzostw Województwa oraz medalistów turniejów międzynarodowych i innych Ogólnopolskich zawodów. Klub osiągnął wysoką pozycję wśród innych klubów w Polsce. W chwili obecnej w klubie karate ćwiczy ponad 130 adeptów: dzieci, młodzież oraz dorośli.

Miejski Klub Sportowy „Mień” powstał w 1922 roku. Wtedy to nauczyciel miejscowego gimnazjum Jan Horowica założył Lipnowski Klub Sportowy. Początkowo klub skupiał nauczycieli i uczniów lipnowskich szkół oraz miejscowych rzemieślników. Dyscypliną, którą uprawiano, była oczywiście piłka nożna. Największe sukcesy drużyna odnosiła w latach 1983-1984 i 1990-2001, grając w III lidze i mając za przeciwników drużyny z Pomorza, Śląska czy Wielkopolski. Od sezonu 2001-2002 drużyna gra w IV lidze kujawsko-pomorskiej. W 1934 roku oddano do użytku stadion, urządzony na peryferiach miasta. Istnieje on do dzisiaj i nosi imię Wiesława Witeckiego – zmarłego w 2009 roku wielkiego społecznika, nauczyciela, działacza sportowego i samorządowca. Dzięki jego inicjatywie i zaangażowaniu zostały wybudowane: gmach Zespołu Szkół Mechanicznych, Muszla Koncertowa w Parku Miejskim oraz Przedszkole Miejskie Nr 4 w Lipnie.

3. Kultura

Miasto jest nie tylko ośrodkiem administracji państwowej. Spełnia także rolę w koordynowaniu działań kulturalnych na jego obszarze.

Od 1 stycznia 1992 roku funkcjonowało w Lipnie Miejskie Centrum Kultury, które powstało z połączenia Lipnowskiego Domu Kultury i Miejskiej Biblioteki Publicznej. Uchwałą Rady Miasta z 6 listopada 2007 roku z dniem 1 stycznia 2008 roku utworzono Miejskie Centrum Kulturalne z wydzielonym działem bibliotecznym, z którego powstała Miejska Biblioteka Publiczna. Budynek główny MCK znajduje się przy ul. Piłsudskiego 22. W skład obiektów należących do Miejskiego Centrum Kulturalnego wchodzi także kino „Nawojka” przy ul. Mickiewicza 33.

Lipnowska Izba Pamięci Poli Negri została otwarta 24 października 2005 roku podczas uroczystości związanych z odsłonięciem pamiątkowej tablicy poświęconej aktorce. Dzięki staraniom założycieli – członkom Lipnowskiego Towarzystwa Kulturalnego im. Poli Negri oraz osób systematycznie współpracujących z Izbą, udało się zgromadzić wiele cennych pamiątek, dokumentów, listów i fotografii.

Statutowym zadaniem MCK jest organizowanie i prowadzenie życia kulturalnego Lipna poprzez różne formy działalności kulturalnej, takie jak: zespoły muzyczne i taneczne, teatry amatorskie, grupy plastyczne, literackie, koła zainteresowań oraz ochrona dziedzictwa narodowego. W zakres działalności wpisuje się również działalność oświatowa i koordynacja ruchu kulturalnego poprzez organizowanie spektakli, koncertów, wystaw, a także imprez o charakterze rozrywkowym. Instytucja jest głównym organizatorem i współorganizatorem imprez cyklicznych, takich jak m.in. Święto Miasta, festiwal rockowy „LIPA” oraz obchodów świąt państwowych i rocznicowych (1-3 maja, 11 listopada). Wielu wykonawców działających w ramach MCK oraz pozostających w ścisłej współpracy zdobywa główne nagrody na przeglądach i festiwalach regionalnych oraz ogólnopolskich. W obiektach należących do MCK funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz kluby: Seniora, Brydżowy, Diabetyka, Polski Związek Niewidomych, szkółka wędkarska działająca przy Kole Wędkarskim PZW. W głównym budynku MCK-u przy ul. Piłsudskiego 22 mieści się również klub i kawiarnia „Bakalarka”.

Znanym szeroko poza Lipnem ze swojej działalności artystycznej jest Lipnowskie Towarzystwo Kulturalne im. Poli Negri. LTK im. Poli Negri jest organizatorem corocznego festiwalu – Przeglądu Twórczości Filmowej „Pola i inni”. Impreza promuje twórczość filmową słynnej aktorki, przypominając jednocześnie dorobek i karierę innych polskich artystów, którzy odnieśli sukces poza granicami naszego kraju. Podczas festiwalu przyznawana jest nagroda - „Politka” ufundowana przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla artystów, wśród których laureatami są m.in. aktorzy: Jan Nowicki, Olgierd Łukaszewicz, Weronika Rosati, Agata Buzek, Agnieszka Grochowska czy Izabella Miko. Przeglądowi towarzyszą wystawy, konkursy i recitale. Stowarzyszenie może poszczycić się licznymi nagrodami za organizowany festiwal (m.in. „Złoty Liść Retro”, list gratulacyjny od Marszałka Sejmu, obecnie Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego) oraz współpracą z krajowymi instytucjami kultury, na przykład Filmoteką Narodową.

Miejska Biblioteka Publiczna w Lipnie jest główną publiczną księżnicą miasta Lipna, działającą w formie samorządowej instytucji kultury, która chroni, pomnaża i popularyzuje dziedzictwo kulturowe ziemi dobrzyńskiej oraz ukazuje, jak ważna jest rola książki w życiu każdego człowieka. Działania promujące czytelnictwo mają na celu zachęcenie czytelników do poznania biblioteki jako miejsca ciekawego, przyjaznego i otwartego na wszelkie działania. Realizowane inicjatywy powstają we współpracy ze szkołami, przedszkolami, towarzystwami i organizacjami społecznymi. Poza działalnością statutową biblioteka jest także organizatorem wystaw i przeglądów. Wszystkie swoje zadania realizuje w siedzibie głównej w Lipnie przy ul. Piłsudskiego 22, w której znajdują się: czytelnia, wypożyczalnia dla dorosłych i oddział dla dzieci. Poza siedzibą główną na terenie miasta funkcjonują 2 filie biblioteczne. Filia Biblioteczna Nr 2 – ul. Nieszawska 6, Filia Biblioteczna Nr 4 – Os. Sikorskiego 15. Księgozbiór Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lipnie liczy 59706 woluminów. Z usług biblioteki korzysta rocznie 2800 czytelników.

W Lipnie oprócz świeckich instytucji kulturalnych dużą rolę w krzewieniu życia duchowego, ale również kulturalnego, spełniają dwie parafie rzymskokatolickie. Pierwsza pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny znajduje się przy ulicy Piłsudskiego. Druga parafia pod wezwaniem Błogosławionego Michała Kozala znajduje się przy ulicy 3 Maja.

Miasto mimo wielowiekowej tradycji, nie może poszczycić się wieloma zabytkami architektonicznymi. Stosowana przez wieki w większości drewniana zabudowa nie sprzyjała trwałości budownictwa. Obrazu zniszczeń dopełniały częste pożary, zniszczenia wojenne i inne klęski. Upowszechnienie budownictwa murowanego doprowadziło do zachowania kilku obiektów o dużej wartości antropogenicznej. Zalicza się do nich na pewno najstarszy zabytek, jakim jest gotycki kościół z drugiej połowy XIV wieku (budowę ukończono w 1388 roku), wielokrotnie przebudowywany, aktualnie z wnętrzem barokowym z XVIII wieku. Centralną część ołtarza głównego stanowi obraz Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny – patronki parafii – autorstwa Wojciecha Gersona. Cmentarz parafialny pochodzi z końca XVIII wieku. W 1837 roku na miejscu rozebranego w 1819 roku kościoła pod wezwaniem Św. Barbary wzniesiono neogotycką, murowaną z cegły kaplicę cmentarną. Na cmentarzu znajdują się liczne nagrobki z połowy XIX wieku. Ponadto istnieje w Lipnie kościół ewangelicki, murowany w stylu neogotyckim, zbudowany w latach 1865-1868.

Tabela nr 7

- kościół par. p.w. WNMP, 2 poł. XIV, nr rej.: A/470 z 17.02.1981
- cmentarz rzym.-kat., 2 poł. XIX, nr rej.: 399/A z 10.12.1996r.
- kaplica, nr rej. j.w.
- ogrodzenie z bramą, nr rej. j.w.
- cmentarz ewangelicki, 1 poł. XIX, nr rej. 371/A z 20.12.1995
- park miejski im. Gabriela Narutowicza, XIX/XX, nr rej. 327/A z 23.11.1993
- poczta z oficyną, ul. Kościuszki 3, 3 ćw. XIX, nr rej.: A/656 z 20.01.1995

Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków - stan na 31 grudnia 2012 roku.

(źródło: Narodowy Instytut Dziedzictwa)

Centralnym punktem miasta Lipna jest rynek (obecnie Plac Dekerta). Pierwotnie kwadratowy, obecnie prostokątny, o osi głównej wschód - zachód, z ulicami wychodzącymi z narożników. Zabudowa rynku jest w większości klasycystyczna z pierwszej połowy XIX wieku, z wyróżniającą się budowlą, jaką jest niewątpliwie Ratusz Miejski. Wzniesiony został w 1836 roku w stylu późnoklasycystycznym. Pierwotnie budynek posiadał drewnianą wieżę z zegarem. Zwieńczeniem ratusza jest czteroboczna wieżyczka obita dziś blachą i zakończona

żeliwną balustradą. Na wierzchołku wieżyczki znajduje się rzeźba aniołka-trębacza z datą 1878, wykonana najprawdopodobniej przez miejscowego blacharza Jerzego Chalupca, będącego ojcem sławnej aktorki Poli Negri. Zakończona dzięki dofinansowaniu z Urzędu Marszałkowskiego rewitalizacja Placu Dekerta oraz gmachu Ratusza Miejskiego dała swój wyraz przez pojawienie się na wieży stylowego zegara z kurantem, który w okresie świąt Bożego Narodzenia wygrywa o pełnych godzinach melodie kolęd. Ponadto odnowiono elewację budynku, wymieniono stolarkę okienną i pokrycie dachowe.

Na obszarze miasta znajduje się kilka domów z pierwszej połowy XIX wieku, o cechach klasycystycznych. W większości są to domy murowane z cegły i znajdują się przy ulicach: Mickiewicza, Staszica, Rapackiego i Kościuszki. Przy tej ostatniej usytuowany jest dawny „Hotel Warszawski”, zbudowany w pierwszej połowie XIX wieku, o charakterze klasycystycznym (obecnie budynek ma kilku właścicieli i popadł w ruinę).

Miasto posiada również bogaty zbiór eksponatów o wartości muzealnej - głównie z okresu dwudziestolecia międzywojennego, w tym największy w Polsce zbiór pamiątek po Poli Negri. Większość okazów umieszczona jest w Izbie Muzealnej znajdującej się w budynku Miejskiego Centrum Kulturalnego.

Ziemia dobrzyńska i Lipno wydały na świat wielu znanych ludzi nauki, sztuki i kultury. Należy do nich legendarna Nawojka, która jako pierwsza kobieta ukończyła Akademię Krakowską. Z Lipna pochodzi również Wincenty Rapacki, słynny aktor, autor sztuk dramatycznych i reżyser. Najśłynniejszą postacią, z którą Lipno jest kojarzone na całym świecie, jest niewątpliwie Pola Negri, która na trwałe zapisała się w historii światowej kinematografii. W 1897 roku urodził się w Lipnie profesor Stanisław Ossowski – wybitny socjolog i teoretyk kultury. Jego ojciec Władysław był znany w mieście społecznikiem i lekarzem. Związany z miastem jest też Lech Wałęsa – laureat Pokojowej Nagrody Nobla oraz Prezydent RP. Politykiem urodzonym w Lipnie jest profesor Leszek Balcerowicz – ekonomista, wicepremier i minister finansów oraz prezes Narodowego Banku Polskiego. Jerzy Pietrkiewicz i Henryk Czarnecki to znani literaci, których związek z miastem przejawiał się w ich twórczości. Z Lipna pochodziła także Irena Półtorak – „matka polskiej kobiecej piłki nożnej”, która jako jedyna kobieta w Polsce została uhonorowana Diamentową Odznaką PZPN. Profesor Janusz Stanisław Przemieniecki, którego dorobek naukowy obejmuje prace poświęcone mechanice konstrukcji oraz metodom

matematycznym w obronności, brał udział w pracach projektowych i badawczych przy konstruowaniu samolotów ponadźwiękowych, w tym słynnego Concorde'a. Lipno zawsze z wielkim szacunkiem odnosi się do osób wielce zasłużonych dla miasta.

W Lipnie znajduje się wiele miejsc uwieczniających daty i ludzi związanych z ważnymi wydarzeniami z przeszłości. Najstarszym pomnikiem jest monument Świętego Antoniego, wystawiony w roku 1910 w pięćsetną rocznicę zwycięstwa nad Krzyżakami pod Grunwaldem. Posąg stoi na Wzgórzu Świętego Antoniego, które to płynnie przechodzi w Park Miejski im. Gabriela Narutowicza z odnowioną starą drewnianą altaną. Także w parku w hołdzie bohaterom pierwszej wojny światowej i wojny polsko-bolszewickiej z 1920 roku lipnowianie wystawili w roku 1930 pomnik. Monument niestety został zniszczony przez Niemców w listopadzie 1939 roku. II wojna światowa zapisała się tragicznie w dziejach miasta, którego mieszkańcy ponieśli ogromne straty. Po wojnie wystawiono na Placu Dekerta obelisk - „Pomnik Wdzięczności”, poświęcając go bohaterom miasta i powiatu, pomordowanym przez hitlerowców w latach w 1939 - 1945. Obok tego pomnika, w 1965 roku, upamiętniono miejsce kaźni (gdzie 3 listopada 1940 roku pluton egzekucyjny SS rozstrzelał 10 Polaków), odsłaniając symboliczną Ścianę Śmierci. Elementem historycznym jest także wmurowana na zewnątrz kościoła pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pod statua Matki Boskiej, tablica pamiątkowa z napisem: „Ziemia Dobrzyńska w setną rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki - 15 października 1917 roku”. Tablica istnieje do dzisiaj.

Lipno ma wystarczającą bazę noclegową. W centrum miasta znajduje się nowoczesny hotel „Korona” z 45. miejscami noclegowymi. Ilość i jakość lokali gastronomicznych zaspokaja w części potrzeby lokalnych mieszkańców. Pomimo potencjału turystycznego jest on wykorzystywany w zbyt małym stopniu. Dotyczy to zarówno turystyki krajoznawczej, jak i kulturowej – brakuje zwłaszcza muzeum. W kwestii turystyki zauważalna jest także zbyt słaba współpraca międzygminna.

4. Przemysł w mieście.

Dogodne warunki gruntowo-wodne w granicach administracyjnych miasta Lipna sprzyjają rozwojowi rolnictwa. Pierwotna produkcja rolna stanowi głównie zaplecze żywicielskie dla mieszkańców miasta. Nadprodukcja płodów rolnych mieszkańców znajduje zagospodarowanie w istniejących zakładach przetwórczych, znajdujących się na terenie miasta. Na terenie miasta Lipna zlokalizowanych jest kilka zakładów przetwórstwa rolno - spożywczego o różnych branżach specjalizacji.

Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego „Dawtona” – jest to zakład prywatny stanowiący filię ZPOW Błonie k/Warszawy. Zakład w Lipnie specjalizuje się w produkcji ogórków konserwowych, koncentratu pomidorowego, sałatek warzywnych, sosów, oraz przetwórstwa pozostałych warzyw. W skali roku przetwarza około 35. tysięcy ton owoców i warzyw pochodzących od producentów, głównie z gmin byłego województwa włocławskiego i ciechanowskiego.

Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „Agromlecz” działa od 1991 roku. Zakład zajmuje się przetwarzaniem mleka w asortymentach mleka spożywczego, masła, serów twarogowych, śmietany 18%. Surowiec do przerobu pochodzi od producentów mleka z terenu gminy powiatu lipnowskiego i rypińskiego. Zakład spełnia pod względem jakości produktów warunki Unii Europejskiej i wdrożył system kontroli HACCP.

Ponadto w mieście mają swoją siedzibę firmy, które nie są związane z branżą przetwórczą. Z największych zakładów należy wspomnieć m.in. o: FUWK „Konwektor” Sp. z o.o. To największy zakład produkcyjny w mieście. Jest producentem urządzeń wentylacyjnych, grzewczych i klimatyzacyjnych oraz świadczy usługi cięcia laserowego i cynkowania ogniowego. Demont Polska Sp. z o.o. od 2004 roku zapewnia prefabrykaty kompozytowe dla sektorów przemysłowych i morskich. Ponadto firma specjalizuje się w pracach montażowych w branży stoczniowej i petrochemicznej.

WIKSBUD Sp. z o.o. to firma działająca od 1989 roku w branży budowlanej. Przedsiębiorstwo zajmuje się produkcją elementów z betonu, zarówno drobno jak i wielowymiarowych,

produkuje stolarkę PVC i aluminium. Firma zajmuje się również wykonawstwem inwestycyjnym. Buduje i modernizuje placówki oświatowe, obiekty sportowe, realizuje zamówienia prywatne, buduje domy mieszkalne dla spółdzielni i developerów.

Przedsiębiorstwo Robót Drogowych sp. z o.o. w Lipnie zostało zawiązane jako spółka w dniu 25 września 1998 roku. Historia przedsiębiorstwa sięga 1 stycznia 1952 roku, kiedy to powstał Rejon Eksploatacji Dróg Publicznych, będący jednostką administracji państwowej. Zadaniem powstałego REDP była budowa i utrzymanie dróg publicznych. Na przestrzeni lat przeprowadzono szereg reorganizacji drogownictwa, zmieniając nazwy jednostek drogowych, ich teren działania, system finansowania i zarządzania. Spółka przejęła w leasing majątek Przedsiębiorstwa Robót Drogowych w Lipnie jako zespół składników materialnych i niematerialnych. Spółka kontynuuje działalność w zakresie budowy, modernizacji i utrzymania dróg, usług sprzętowo-transportowych oraz handlu paliwami. Ponad pięćdziesięcioletnie doświadczenie w połączeniu ze stałym rozwojem technologicznym i kadrowym powoduje, iż Przedsiębiorstwo posiada ugruntowaną pozycję na rynku firm drogowych nie tylko w województwie kujawsko-pomorskim, ale także poza jego granicami.

Z branżą budowlaną związane są także dwie duże firmy - Zakłady Budowlano-Handlowe „MIGBUD” oraz Spółka Budowlano-Usługowa „BUDEX”. Realizują one różne obiekty : od budynków użyteczności publicznej, budownictwa drogowego i przemysłowego poprzez budownictwo mieszkaniowe do budownictwa wszelkiego rodzaju obiektów sportowych. Wykonują także w generalnym wykonawstwie roboty budowlano-montażowe, remontowe, wykończeniowe, docieplenia budynków, drogowe, ziemne, wszystkie roboty zewnętrzne, instalacje wodno-kanalizacyjne i c.o., instalacje elektryczne.

Jednym z większych przedsiębiorstw w mieście jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych, które świadczy usługi w zakresie: wywozu odpadów stałych gromadzonych w pojemnikach, selektywnej zbiórki odpadów surowcowych, wykonywania przyłączy wodno-kanalizacyjnych, produkcji i dystrybucji energii cieplnej.

Firma „Drzewiarz-Bis” sp. z o.o. w Lipnie powstała w 2003 roku i podtrzymuje sięgające lat 50-tych tradycje związane z produkcją mebli przez Spółdzielnię Pracy „Drzewiarz. Zajmuje się

kompleksowym zaopatrzeniem szkół, przedszkoli, innych placówek oświatowych, biur i innych instytucji.

Szybki rozwój technologii oraz ewolucja zawodów i specjalności sprawia, że w Lipnie wiele nowych, młodych firm działa w sektorze usług. Należą do nich głównie branże telekomunikacyjne, poligraficzne, elektroniczne i handlowe.

5. Infrastruktura techniczna miasta

- Mieszkalnictwo

Zabudowa miasta Lipna nie jest jednorodna pod względem zabudowy mieszkaniowej. Struktura mieszkalnych budynków na terenie miasta oraz ich stan techniczny jest zróżnicowany. Do zasobów mieszkaniowych miasta należą budynki mieszkalne wielorodzinne skupione w postaci osiedli:

- Reymonta,
- Armii Krajowej,
- Jagiellonów,
- Sikorskiego,
- Korczaka,

zabudowa luźna domów jednorodzinnych skupiona w postaci osiedli:

- Ziemowita,
- Kopernika,
- Kwiatów,

- Błogosławionego Jana Pawła II,
- Witonia,

oraz inne, które nie zostały ujęte w zasięg wyżej wymienionych osiedli. Niski standard części mieszkań wynika z sytuacji materialnej mieszkańców, którzy nie mogą sobie pozwolić na przeprowadzenie remontów czy też ich wykupienie na własność.

- Gospodarka wodno-ściekowa

Działalność w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Lipna realizuje Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Lipnie Sp. z o.o.

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę do celów socjalno-bytowych dla miasta Lipna jest stacja uzdatniania wody przy ulicy Kolejowej (w jej skład wchodzi ujęcia wody przy ulicy Polnej i Kolejowej – łącznie pięć studni głębinowych). Woda z wyżej wymienionej studni uzdatniana jest w jednostopniowej stacji uzdatniania wody zlokalizowanej przy ulicy Kolejowej i tłoczona do sieci wodociągowej. Dodatkowo w okresie letnim sieć wodociągowa zaopatrywana jest w wodę z ujęcia wody zlokalizowanego przy Placu 11 Listopada, przy której zlokalizowana jest jedna studnia głębinowa.

Ponadto Przedsiębiorstwo eksploatuje ujęcie wody przy ciepłowni miejskiej przy ulicy Wojska Polskiego 6, w skład której wchodzi dwie studnie głębinowe oraz stacja uzdatniania wody. Ujęcie to zaopatruje w wodę sąsiadujące z ujęciem Przedsiębiorstwa (FUWK Konwektor, PRD Sp. z o.o., Zarząd Dróg Powiatowych w Lipnie, Inter Aim- Centrala Handlu Zagranicznego oraz własną ciepłownię).

Roczna produkcja wody ze wszystkich ujęć wynosi ok. 730 tys. m³.

Długość rozdzielczej sieci wodociągowej na terenie miasta wynosi ok. 33 km.

Sieć wodociągowa wykonana jest z różnych materiałów, takich jak: stal, żeliwo, AC, PVC.

Do sieci wodociągowej przyłączonych jest 2450 obiektów .

Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę stwarza konieczność rozwiązania odprowadzania i oczyszczania. Ścieki odprowadzane są za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Lipna wynosi około 30 km, przy czym około połowa tej sieci jest ogólnospławna. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest ok. 85% mieszkańców miasta Lipna. Stan ten wynika z możliwości technicznych podłączenia do sieci.

Na terenie miasta zlokalizowane są dwie lokalne przepompownie ścieków oraz przepompownia główna tłocząca wszystkie ścieki na oczyszczalnię ścieków. Na przepompowni głównej zlokalizowany jest punkt zlewny ścieków dowożonych z beczek asenizacyjnych.

Oczyszczalnia ścieków jest typu mechaniczno-biologicznego.

Rocznie oczyszczanych jest ok. 1 160 tys. m³.

Osady ściekowe powstające w procesie oczyszczania ścieków są odwadniane i higienizowane.

Osady głównie przekazywane są rolnikom do nawożenia gleb.

- Sieć elektroenergetyczna

Dostawcą energii elektrycznej dla miasta Lipna jest Energia – Operator S.A. Zakład Energetyczny Toruń S.A., Rejon Energetyczny w Rypinie.

W okolicy miasta znajduje się Główny Punkt Zasilania GPZ (stacja 110/15 kV Lipno) z dwoma transformatorami o mocy 16 MVA każdy. Szczytowe zapotrzebowanie mocy czynnej GPZ Lipno wskazuje na duże obciążenie GPZ Lipno w okresie zimowym. W przypadku awarii któregośkolwiek transformatora pewna część odbiorców miasta zawsze pozostaje bez zasilania w energię elektryczną. Do rozważenia pozostaje zatem możliwość zwiększenia mocy transformatorów w istniejącym GPZ. Odbiorcy w mieście są zasilani stacjami transformatorowymi 15/0,4 kV, do których doprowadzane jest z GPZ Lipno zasilanie 15 kV liniami napowietrznymi i podziemnymi.

Średni wzrost odbiorców energii elektrycznej wynosi 0,46% rocznie, natomiast wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną wynosi średnio 1,45% rocznie. Wolniejsze tempo wzrostu zużycia energii świadczy o racjonalizowaniu zużycia energii elektrycznej przez poszczególnych odbiorców.

- Sieć ciepłownicza

Miejską sieć ciepłowniczą ze względu na jej stan techniczny oraz właściwości techniczne podzielić można na następujące grupy:

- a) Sieć ciepłownicza magistralna doprowadzająca ciepło z kotłowni „Konwektor” do osiedla Jagiellonów i Armii Krajowej

Wybudowana w latach 1989-93 sieć ciepłownicza kanałowa z odcinkiem sieci napowietrznej (487m) o łącznej długości 2057 m.

Stan techniczny:

- Rurociągi napowietrzne - stan techniczny dobry, brak korozji, izolacja oraz poszycie blachą miejscowo do wymiany lub naprawy.
- Rurociągi kanałowe – ogólny stan techniczny dobry. Miejscowo występujące ogniska korozji spowodowane okresowo podsiąkającą wodą. Woda w części komór ciepłowniczych, zawilgocona izolacja.
- Stan armatury ze względu na 30. letni okres eksploatacji oraz warunki pracy jest zły i wymaga napraw lub wymiany.
- Brak awarii.
- Niezbędne jest przeprowadzenie badań w celu kwalifikacji poszczególnych odcinków sieci do wymiany na sieć preizolowaną.
- Modernizacja tego odcinka nie została ujęta w planie 5. letnim.

- b) Sieć ciepłownicza magistralna doprowadzająca ciepło z kotłowni „Konwektor” do osiedla Reymonta

Wybudowana w 2010 roku sieć ciepła preizolowana DN200 o długości 1730 m, zasila obecnie osiedle Reymonta oraz – poprzez wybudowany w roku 2012 odcinek sieci DN150 – Szpital Powiatowy wraz z przyległymi osiedlami mieszkaniowymi.

Stan techniczny:

- Sieć nowa, dla której przewidywany okres eksploatacji wynosi 30 lat.
- Brak awarii.

W 2011 roku wybudowane zostało przyłącze o długości 900 m z osiedla Reymonta z omawianej sieci do budynków przy ul. Komunalnej 10 i 12. Przyłącze to w przyszłości stanie się siecią rozdzielczą, która zasili obiekty wzdłuż ul. Żeromskiego aż do ul. Mickiewicza w rejonie MOPS-u. W 2012 roku na omawianej sieci w rejonie ul. Bulwarnej wybudowana została pompownia sieciowa dla zapewnienia dostaw ciepła do Szpitala Powiatowego oraz możliwości rozbudowy sieci ciepłowniczej w przyszłości.

- c) Sieć ciepłownicza magistralna doprowadzająca ciepło od osiedla Reymonta do Szpitala Powiatowego w Lipnie

Wybudowana w 2012 roku sieć ciepła preizolowana DN o długości 1450 m, zasila Szpital Powiatowy wraz z przyległymi osiedlami mieszkaniowymi.

Stan techniczny:

- Sieć nowa, dla której przewidywany okres eksploatacji wynosi 30 lat.
- Brak awarii.

- d) Sieć ciepłownicza niskoparametrowa zasilająca osiedle Reymonta.

Wybudowana w latach 70 – tych ubiegłego wieku jako sieć kanałowa została w znacznym stopniu zmodernizowana w latach 90-tych przy zastosowaniu technologii rur preizolowanych.

Stan techniczny:

- Sieć preizolowana w dobrym stanie technicznym. Przewidywany okres eksploatacji nie powinien być krótszy niż 20 lat. Brak awarii.

- Sieć kanałowa do wymiany.
- e) Sieć ciepłownicza niskoparametrowa zasilająca osiedla Południe, Korczaka i osiedle domków jednorodzinnych.
- f) Sieć ciepłownicza zasilająca osiedla Jagiellonów, Armii Krajowej i Sikorskiego oraz Budynki przy ul. 3-ego Maja i Cichej.

System obejmuje:

- sieć ciepłowniczą niskoparametrową zasilającą os. Armii Krajowej wybudowaną w latach 60-tych.
- sieć ciepłowniczą niskoparametrową zasilającą os. Sikorskiego wybudowaną w latach 70-tych.
- sieć ciepłowniczą niskoparametrową zasilającą os. Jagiellonów wybudowaną w roku 1990.
- Późniejsze modernizacje sieci w oparciu o technologie z rur preizolowanych oraz przyłącza ciepłownicze również preizolowane.

Stan techniczny:

- Sieć kanałowa w złym stanie szczególnie na osiedlu Armii Krajowej. Liczne awarie, konieczna jak najszybsza wymiana.
- Sieć preizolowana w dobrym stanie technicznym. Przewidywany okres eksploatacji nie powinien być krótszy niż 20 lat. Brak awarii.

- Gospodarowanie odpadami

Postęp cywilizacji, dynamiczny wzrost zaludnienia oraz konieczność zaspokajania coraz to większych potrzeb ludzi sprawia, iż masa odpadów narasta lawinowo. Konsumpcyjny styl życia oznacza zużywanie wielkich ilości artykułów jednorazowego użytku oraz opakowań. Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także

nieczystości bez odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter i skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Składowisko odpadów komunalnych w Lipnie mieści się przy ul. Wyszyńskiego. Składowisko oraz obiekty zaplecza zlokalizowane są na ogrodzonym od otoczenia obszarze o powierzchni około 4,25 ha, stanowiącym obszar po dawnym wyrobisku żwiru i piasku oraz teren w otoczeniu wyrobiska. Łączna powierzchnia składowania odpadów w obrysie krawędzi wewnętrznych koron kwater składowania wynosi 2,65 ha, w tym: kwatera nr I – 1,28 ha i kwatera nr II – 1,37 ha. Pojemność łączna składowiska wynosi około 225550,0 m³. Użytkowanie składowiska nastąpiło dnia 1 maja 2007 roku.

W Lipnie prowadzi się selektywną zbiórkę odpadów u źródła. Właściciele nieruchomości wyposażeni są w cztery rodzaje pojemników lub worków (na surowce, szkło, odpady biodegradowalne, i odpady zmieszane). Odpady trafiają do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Lipnie, następnie są sortowane na linii sortowniczej. Linia sortownicza jest wyposażona w szereg przenośników, sito bębnowe frakcji 25x25 mm i 50x50 mm oraz trybunę sortowniczą z dwunastoma stanowiskami sortowniczymi. Wysegregowane są odpady biodegradowalne następnie odpady z papieru i tektury, szkła, tworzywa sztucznego, wielomateriałowe oraz metali, a w sezonie jesienno-zimowym także popioły i żużle. Pod trybuną sortowniczą znajdują się pojemniki, do których trafiają surowce. Sprasowane surowce trafiają do specjalnie usytuowanych w obrębie składowiska boksów oraz pomieszczeń magazynowych. Zgromadzone surowce są odbierane przez firmy zajmujące się recyklingiem. Z dotychczasowych doświadczeń dotyczących selektywnej zbiórki odpadów w kraju wynika, że uzyskanie wysokich efektów jest sprawą bardzo trudną. Sytuację ma w zamierzeniu poprawić znowelizowana ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminach.

Zgodnie z uchwalonym 24.09.2012r. Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na 2012-2017 należące do Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Lipnie Sp. z o.o. składowisko ma status Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK). Przedsiębiorstwo na bieżąco dokonuje inwestycji oraz zmian technologicznych instalacji, aby ograniczyć składowanie odpadów. Aktualnie wdrażany jest system instalacji do produkcji paliwa alternatywnego typu RDF.

- Komunikacja

Podstawą dla prawidłowego funkcjonowania transportu i przepustowości miasta jest odpowiednia sieć dróg. Obsługę komunikacyjną zapewnia system dróg o znaczeniu regionalnym, powiatowym i lokalnym. Na terenie Lipna krzyżują się trasy ruchu tranzytowego. Na osi zachód-wschód przebiega droga krajowa Nr 10 Szczecin–Toruń–Płońsk (Warszawa) i północ-południe droga krajowa Nr 67 Lipno – Włocławek stanowiąca łącznik z drogą krajową Nr 1 Gdańsk – Toruń i Łódź – Cieszyn. Droga Nr 10 Szczecin-Toruń-Lipno-Sierpc przebiega przez miejscowości: Kikół, Lipno, Karnkowo, Skępe, Wólkę, gdzie miejscowość Skępe posiada obwodnicę. Sieć dróg wojewódzkich tworzy dogodne połączenie komunikacyjne z sąsiednimi powiatami. Z Lipna wychodzą 3 drogi wojewódzkie: Rypin – Lipno, Lipno-Wielgie-Dyblin, Lipno-Płock. Drogi Krajowe i Wojewódzkie tworzą zasadniczy szkielet układu drogowego na terenie miasta Lipno. Długość dróg krajowych wynosi około 5,6 km, wojewódzkich – 3,2 km, a powiatowych – 8,5 km.

Miasto Lipno przecinają:

- Drogi krajowe:
 - NR 10 SZCZECIN –TORUŃ –LIPNO –PŁOŃSK
 - NR 67 LIPNO – WŁOCŁAWEK
- Drogi wojewódzkie:
 - NR 557 LIPNO – RYPIN
 - NR 559 LIPNO – PŁOCK
 - NR 558 LIPNO – DYBLIN
- Drogi powiatowe:
 - NR 2711 C LIPNO – BRZEŹNO –KOMOROWO – GNOJNO
 - NR 2710 C ŻABIENIEC – LIPNO

- NR 2706 C SUMIN – JANKOWO – LIPNO
- NR 2743 C LIPNO

Położenie przy ruchliwych szlakach komunikacyjnych jest niewątpliwym atutem powiatu lipnowskiego i miasta Lipna, mogącym wpłynąć pozytywnie na rozwój regionu. Jednak w chwili obecnej w powiecie panuje ogólny zastój gospodarczy. Można przypuszczać, że dostrzegany w kraju wzrost gospodarki, głównie eksportu, również i na tym terenie wpłynie pozytywnie na wzrost koniunktury. Drogi powiatowe w powiecie lipnowskim stanowią 31,4% ogólnej długości dróg. Z łącznej długości dróg powiatowych tj. 373,2 km nawierzchnię twardą ulepszoną posiada 316,4 km. Na terenie powiatu (w dniu 31 grudnia 2000 roku) znajduje się 754 km dróg gminnych i miejskich, w tym 108 dróg o nawierzchni twardej ulepszonej. Przez teren miasta objęty analizą przebiega linia kolejowa. W Lipnie znajduje się jedna stacja kolejowa Lipno, leżąca na linii kolejowej nr 27. Jeśli chodzi o przewóz pasażerski, linia jest obsługiwana w okolicy Lipna przez spółkę Arriva PCC Rail. W rozkładzie 2009/2010 przewidziano 5 par pociągów relacji Toruń Główny – Lipno, dodatkowo jedna kursuje tylko do Torunia Wschodniego, 3 pary do Sierpca oraz jedna dodatkowa kursująca tylko do stacji Skępe. Jeden pociąg dodatkowo jedzie od stacji Skępe do Torunia. Jedna para relacji Toruń Główny – Sierpc kursuje tylko w wybrane dni podczas wakacji. Kolej wąskotorowa dotarła do Lipna w 1916 roku. Była to linia łącząca leżący koło Torunia Lubicz z Lipnem. Krótco przed II wojną światową powstała linia normalnotorowa łącząca Toruń z Nasielskiem. Stacja Lipno została otwarta 23 stycznia 1937 roku. W mieście funkcjonuje PPKS w Lipnie, który jest kolejnym elementem komunikacji zbiorowej – autobusowej. Dodatkowo funkcjonują liczni przewoźnicy prywatni.

- Telekomunikacja

Na terenie miasta Lipna działają dwa punkty pocztowe (ul. Kościuszki i ul. 3 Maja). Potrzeby telekomunikacyjne mieszkańców zapewnia telefonia stacjonarna (Orange – dawniej Telekomunikacja Polska) oraz szereg operatorów lokalnych sieci komórkowych. Łączność użytkownikom telefonii komórkowej na terenie miasta zapewnią przekazniki operatorów: Orange, T-Mobile oraz Plus GSM. Usługami internetowymi zajmuje się kilku prywatnych

dostawców usług – dostęp do sieci internetowej jest świadczony w formie przewodowej, bezprzewodowej, radiowej, itp. Od maja do września mieszkańcy mają możliwość korzystania w centrum miasta z bezpłatnego dostępu do bezprzewodowej sieci internetowej (wifi), obejmującego swym zasięgiem Plac Dekerta oraz przyległe ulice.

6. Ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne i pomoc społeczna

Ochrona zdrowia w na terenie Lipna kształtowana jest przede wszystkim przez działalność Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, który swym zakresem obejmuje lecznictwo zamknięte, podstawową opiekę zdrowotną, ambulatoryjną opiekę specjalistyczną, stomatologię, lecznictwo psychiatryczne, rehabilitację leczniczą w postaci stacjonarnej i ambulatoryjnej oraz opiekę nad przewlekle chorymi w zakładach opiekuńczo-leczniczych. Swymi usługami obejmuje mieszkańców miasta Lipna i powiatu lipnowskiego.

Stan bezpieczeństwa publicznego jest jednym z najistotniejszych czynników bezpośrednio wpływających na poziom życia mieszkańców miasta. W zakresie zwalczania przestępczości oraz zjawisk patologii społecznej niezbędna jest jak zwykle ścisła i bieżąca współpraca policji, prokuratury, sądownictwa, placówek szkolno-wychowawczych i organizacji społecznych. Bezpieczeństwo publiczne w wymiarze lokalnym objawia się w dbałości policji powiatowej o porządek publiczny oraz inicjatywach społecznych dotyczących właściwych norm współżycia społecznego, a także promowaniu pożądaných wzorców. Miasto objęte jest systemem monitoringu, który powinien być rozbudowany. Nowa Komenda Powiatowa Policji obejmuje swym działaniem miasto Lipno. Wskaźniki przestępczości w mieście należą do stosunkowo wysokich. Problemem społecznym staje się rosnąca przestępczość wśród nieletnich (rozboje, nadużywanie alkoholu i narkotyków). Jeśli ta tendencja nie ulegnie zahamowaniu, w przyszłości stanie się poważnym problemem społecznym.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie podejmuje działania nad rodziną zagrożoną patologią, niewydolną wychowawczo, zagrożoną alkoholizmem czy narkomanią. Kadra terapeutów, prawników, pracowników socjalnych, pedagogów i logopedów udziela porad i

służy bezpłatną pomocą wszystkim klientom. MOPS zajmuje się także monitorowaniem stanu problemów alkoholowych, wspieraniem rodzin w zapobieganiu i usuwaniu różnych negatywnych następstw zdrowotnych i psychospołecznych nałogu.

Najliczniejszą grupę beneficjentów stanowią osoby dotknięte bezrobociem, zaś drugim powodem jest długotrwała bądź ciężka choroba. Duży odsetek mieszkańców korzysta z pomocy socjalnej z powodu niepełnosprawności oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 8

Rok	Liczba świadczeń	Liczba osób	Liczba rodzin
2008	185552	1939	1399
2009	196808	2096	1452
2010	199200	2218	1542
2011	229532	2231	1552
2012	233380	2323	1589

Analiza zrealizowanych świadczeń – pomoc społeczna w latach 2008-2012.

Ośrodek organizuje również różne formy wypoczynku dla dzieci, jak wycieczki czy ferie zimowe. MOPS współpracuje z organizacjami pozarządowymi (Polski Czerwony Krzyż, Polski Komitet Pomocy Społecznej, „Caritas” we Włocławku, innymi fundacjami i stowarzyszeniami) w celu pozyskiwania dodatkowych środków finansowych i rzeczowych. Współpracuje także z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatową Komisją ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lipnie. Pracownicy socjalni ośrodka pozostają w kontakcie z Powiatowym Urzędem Pracy w Lipnie, wskazując kandydatów do zatrudnienia w pierwszej kolejności przy pracach sezonowych, pracach dorywczych czy pracach społecznie użytecznych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, aby zachęcić osoby bezrobotne do aktywności, organizuje m.in. kursy zawodowe. Pracownicy ośrodka współpracują z biurem Ochotniczego Hufca Pracy, którego filia znajduje się w biurze ośrodka. Ośrodek udziela również najbardziej potrzebującym pomocy rzeczowej, przekazuje odzież używaną, sprzęt gospodarstwa domowego, meble itp.

7. Poziom bezrobocie

Procesy restrukturyzacyjne gospodarki oraz zahamowanie wzrostu gospodarczego przyczyniają się do utrzymywania wysokiego poziomu bezrobocia. Długotrwałe bezrobocie jest zjawiskiem negatywnym, wykluczając gospodarczo i społecznie. Bezrobocie to zjawisko braku pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i gotowych do jej podjęcia w typowych warunkach płacowych występujących w gospodarce. Bezpośrednią przyczyną bezrobocia jest z reguły niewystarczająca liczba wolnych miejsc pracy dla ubiegających się o nie, przyczynami mogą być również wadliwa organizacja rynku pracy czy brak odpowiednich kwalifikacji bezrobotnych oraz aktualne spowolnienie gospodarcze.

Sytuacja rynku pracy w Lipnie jest niezadowolająca. W 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipnie było zarejestrowanych 1510 osób z terenu Gminy Miasta Lipna. Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi dla Miasta około 15-16%. Źródła finansowania pozyskiwane na aktywizację osób bezrobotnych pochodziły z Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Środki te przeznaczone były na: prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowania zawodowe, szkolenia, dotacje na własną działalność, zwrot kosztów przejazdu, zwrot kosztów badań, stypendia na kontynuację nauki, studia podyplomowe. Osoby mimo aktywnego poszukiwania pracy, korzystania z inicjatyw szkoleniowych Powiatowego Urzędu Pracy i podnoszące swoje kwalifikacje, pozostają nadal w rejestrach bezrobotnych. Ponadto należy dodać szarą strefę obejmującą prace sezonowe i mniejsze zakłady pracy oraz fakt, że niektórzy są zainteresowani rejestracją w Powiatowym Urzędzie Pracy jedynie w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego. Charakterystyczny wzrost poziomu bezrobocia w miesiącach zimowo-wiosennych wynika z kończenia się środków finansowych na aktywizację osób bezrobotnych, a także z zawieszenia prac budowlanych, sezonowych związanych z przetwórstwem owocowo-warzywnym i interwencyjnych w mieście w owym okresie. Do czynników odpowiadających za złą sytuację na rynku pracy należą również: brak zainteresowania dużego kapitału zagranicznego, przekładający się na liczbę zakładów pracy mogących zatrudnić dużą liczbę osób, słabe przygotowanie absolwentów (specjalizacje techniczne). Prowadzony przez Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie monitoring zawodów

deficytowych i nadwyżkowych wykazał, że największe bezrobocie było kolejno w następujących sekcjach: przetwórstwo przemysłowe, handel hurtowy i detaliczny, budownictwo, administracja publiczna i obrona narodowa, rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Najmniejsze bezrobocie – głównie ze względu na lokalną specyfikę rynku pracy – odnotowano w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (żwirownie w okolicy miasta), informacja i komunikacja, działalność związana z rynkiem nieruchomości. Sytuacja w poszczególnych zawodach jest podobna na przestrzeni ostatnich lat. Wzrost osób bezrobotnych następował w zawodach: sprzedawca, robotnik budowlany, robotnik gospodarczy, cukiernik, ślusarz, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych. Jeśli chodzi o bezrobocie wśród kobiet, to kształtowanie się według zawodów wyglądało następująco: sprzedawca, szwaczka, krawiec, kucharz, cukiernik. Nastąpił wzrost udziału osób długotrwale bezrobotnych oraz wzrost udziału kobiet w populacji bezrobotnych. Główny powód zjawiska bezrobocia wśród kobiet to długi czas pozostawania bez pracy, najczęściej spowodowany wychowaniem dzieci i prowadzeniem gospodarstwa domowego, a co za tym idzie dezaktualizowanie się kwalifikacji, brak lub niewielkie doświadczenie zawodowe. Sytuacja na lokalnym rynku pracy w przeciągu ostatnich lat pogorszyła się i nie daje perspektyw, aby w najbliższym czasie sytuacja się poprawiła. Niepokojącym zjawiskiem jest narastający wzrost udziału młodych (do 30 roku życia) bezrobotnych w ogólnym ujęciu. Wynika to głównie z procesu wyżu demograficznego z początku lat 80. i problemu ze znalezieniem zatrudnienia przez tę grupę wiekową. Jeżeli chodzi o poziom bezrobocia w odniesieniu do poziomu wykształcenia, najmniejszą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby z wyższym wykształceniem oraz średnim ogólnokształcącym. Najwyższą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Są to osoby najczęściej bez kwalifikacji zawodowych wymaganych przez pracodawców, a co za tym idzie nie ma zbyt wiele ofert pracy dla wyżej wymienionych osób.

Tabela nr 9

Poziom wykształcenia	Ogółem	Kobiety
Wyższe	100	75
Policealne i średnie zawodowe	185	104

Średnie ogólnokształcące	221	151
Zasadnicze zawodowe	436	161
Gimnazjalne i poniżej	530	241

Liczba bezrobotnych w mieście Lipnie wg poziomu wykształcenia (stan na 31 grudnia 2012 roku).

Tabela nr 10

Wiek	Ogółem	Kobiety
18-24	292	151
25-34	396	201
35-44	368	195
45-54	275	134
55-59	112	51
60-64	29	x

Liczba bezrobotnych w mieście Lipnie wg wieku (stan na 31 grudnia 2012 roku).

(źródło: PUP Lipno, Rozszerzona Informacja o Bezrobociu w Miastach i Gminach w Zasięgu PUP Lipno)

Analizując strukturę zawodową bezrobotnych można zauważyć, że największy odsetek stanowią osoby związane z handlem, usługami i budownictwem. Problem z brakiem specjalistów w niektórych branżach wiąże się z odpływem pracowników za granicę, gdzie są lepiej opłacani. Spadku bezrobocia w mieście nie jest w stanie wyhamować nawet emigracja zarobkowa oraz prace sezonowe. Powiatowy Urząd Pracy prowadzi różne formy aktywizacji zawodowej, wśród której najpopularniejszą są staże dla absolwentów oraz jednorazowe środki na podjęcie własnej działalności gospodarczej. Z powyższego zestawienia wynika, że z jednej strony konieczny jest odpowiedni dobór i dopasowanie rodzaju i kierunków szkoleń czy kształcenia w szkołach w tych zawodach, na które istnieje zapotrzebowanie na rynku pracy. Z drugiej zaś strony od osób posiadających zbyt niskie kwalifikacje, ale poszukujących zatrudnienia, oczekuje się dużej elastyczności edukacyjnej i mobilności zawodowej.

Tabela nr 11

Rok	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
2013	1510	720	279	119
2012	1434	714	302	146
2011	1512	690	261	115
2010	1347	633	296	123

Zarejestrowani bezrobotni miasta Lipno.

(źródło: PUP Lipno)

Od początku funkcjonowania formy aktywizacji w formie dotacji udzielanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie można zaobserwować stały wzrost zainteresowania osób pozyskaniem środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Najpopularniejszą formą są jednorazowe dotacje pieniężne na założenie działalności gospodarczej. Środki te przede wszystkim pochodzą z Funduszy Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Fundusz Pracy są to środki pochodzące z budżetu państwa polskiego przeznaczone na aktywizację osób bezrobotnych, natomiast Europejski Fundusz Społeczny są to środki pochodzące z krajów członkowskich Unii Europejskiej również przeznaczone na aktywizację osób bezrobotnych. W latach 2009 – 2012 Urząd Pracy pozyskiwał środki z obu źródeł.

Tabela nr 12

	2009	2010	2011	2012
Wszystkie	151	205	59	147

Gmina i Miasto Lipno	66	96	36	74
Nadal prowadzą działalność (Gmina i Miasto Lipno)	23 (16)	50 (29)	25 (15)	b/d

Liczba osób, które otrzymały dotacje z Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie w latach 2009-2012 na podjęcie działalności gospodarczej.

Powyższa tabela nie zawiera podmiotów, które zamknęły swoją działalność po 12 miesiącach od chwili rozpoczęcia oraz zlikwidowanych po 2. latach prowadzenia firmy. Zauważalny jest również trend: przepisywanie firm po 2. latach prowadzenia działalności ze względu na opłaty ZUS.

Dominującymi branżami, które powstają na skutek udzielenia dotacji, są działalności związane z usługami handlowymi i remontowo-budowlanymi. W dalszej kolejności są to branże gastronomiczne, kosmetyczne (w tym fryzjerskie) oraz szeroko pojęty sektor usług (m.in. ubezpieczenia, usługi ogrodnicze, sprzątające, naprawy RTV i AGD, itp.).

Należy w tym miejscu podkreślić, że Urząd Miejski podejmuje działania wspierające i stymulujące przedsiębiorczość. Objawia się to poprzez organizowanie szkoleń, konferencji, konsultacji dla przedsiębiorców wespół z organizacjami współpracującymi z instytucjami krajowymi i europejskimi (Centrum Edukacji i Kultury „Zenit”, Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy, Regionalne Centrum Ekonomii Społecznej, Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego). Oczywiście nadrzędnym i priorytetowym działaniem jest tworzenie udogodnień dla potencjalnych inwestycji – udostępnianie i uzbrajanie terenów, doradztwo, ulgi podatkowe, itp. Stymulowanie wzrostu sektora gospodarczego jest warunkiem generowania dochodów w sektorze przedsiębiorstw, w gospodarstwach domowych oraz w sektorze administracji publicznej. W Lipnie powstają warunki do lokowania inwestycji przemysłowych z branży m.in.: elektromaszynowej, spożywczej, meblarskiej, poligraficznej, a także zakładów przetwórstwa produktów rolnych. Miasto powinno oferować tereny pod inwestycje, dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, nowoczesną oczyszczalnię ścieków,

wolne moce energetyczne, rezerwy wody. Bliskość większych ośrodków miejskich zapewnia zaplecze edukacyjne i kulturalne.

8. Środowisko przyrodnicze

Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 października 1991 roku nakłada obowiązek zachowania, właściwego wykorzystania i odnawiania zasobów przyrodniczych. Cele ochrony przyrody są realizowane poprzez różne formy, takie jak np.: parki narodowe i krajobrazowe, pomniki przyrody, użytki ekologiczne itp.

Na terenie miasta w takim charakterze występuje głównie Park Miejski im. Gabriela Narutowicza. Jego aktualny stan wskazuje na konieczność zintegrowanych działań rewaloryzacyjnych. Z uwagi, że jest to jedyny obiekt parkowy w mieście, działania te powinny mieć charakter priorytetowy.

Stan zdrowotności lipnowskich lasów zależy od skali i intensywności oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych, takich jak: warunki klimatyczne, gruntowo-wodne, poziom zanieczyszczeń powietrza i wód, występowanie szkodliwych owadów i grzybów infekcyjnych. W przypadku tych zagrożeń leśnicy prowadzą obserwację drzewostanów i zwalczają je poprzez np. opryski i eliminację zaatakowanych drzew.

Jeśli chodzi o jakość powietrza atmosferycznego, kontrole i badania związków (NO₂, SO₂, NO, pyły oraz CO₂) nie wykazują przekraczania obowiązujących norm. Zauważalna poprawa czystości powietrza wynika m.in. ze zmiany paliw, usuwania pyłów i zanieczyszczeń przez modernizację i budowę urządzeń oczyszczających gazy.

Głównym źródłem hałasu w Lipnie jest ruch komunikacyjny. Badania przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 557 Włocławek-Rypin wykazały niekorzystny klimat akustyczny. W Lipnie zakładami objętymi kontrolnymi pomiarami poziomu dźwięku w środowisku są: PHU „Agromlecz” Sp. z o.o. oraz „Partner” Sp. z o.o. Market nr 1 w Lipnie.

W mieście nie prowadzono badań dotyczących oddziaływań pól elektromagnetycznych. Ich potencjalnym źródłem na obszarze Lipna są linie i stacje elektromagnetyczne, stacje telefonii komórkowej i transformatory.

Zagrożenia i szanse w rozwoju na podstawie analizy SWOT

Analiza strategiczna powinna opierać się na określeniu słabych i mocnych stron projektu oraz zestawienia jego szans i zagrożeń rozwojowych. Jednym ze sposobów na wsparcie opisu i zdiagnozowanie pozycji rozwojowej obszarów jest analiza SWOT. Skrót SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weaknesses (słabe strony), O – Opportunities (szanse), T – Threats (zagrożenia). Poszczególne kategorie są definiowane jako wewnętrzne i zewnętrzne czynniki mające lub mogące mieć pozytywny albo negatywny wpływ na rozwój miasta i realizację zamierzeń. Metoda ta pozwala na zebranie informacji o potencjale miasta i jego barierach.

Poniższa analiza ma za zadanie w sposób kompleksowy ująć zagrożenia i szanse rozwoju Lipna m.in. w dziedzinach takich jak: demografia, finanse, komunikacja, infrastruktura społeczna i techniczna, inwestycje.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Powiatowa ranga miasta i związane z tym rozbudowanie administracji publicznej	Wysoki poziom bezrobocia, pauperyzacja społeczeństwa
Główny ośrodek przemysłowy, usługowy i kulturalny w powiecie	Mała liczba stowarzyszeń i organizacji na terenie miasta
Rewitalizację terenów zielonych sprzyjające zagospodarowaniu pod względem rekreacyjnym	Negatywne zmiany w strukturze demograficznej (emigracja wewnętrzna i zewnętrzna, spadek wysokości urodzeń, starzenie się społeczeństwa)
Ilość i stan obiektów użyteczności publicznej	Mała atrakcyjność osiedleńcza w związku z ograniczoną powierzchnią terenów miejskich
Aktywne środowisko twórców kultury	
Bogata oferta spędzania wolnego czasu w dziedzinie kultury, sportu i rekreacji	Słabe wyniki w nauce, objawiające się niskimi wskaźnikami egzaminacyjnymi
Korzystne położenie geograficzne i związane z tym szlaki komunikacyjne (położenie ważnego węzła drogowego – droga krajowa 10 i 67 oraz wojewódzka 557, 558, 559; linia kolejowa nr 27)	Brak dużych inwestorów i nowych inwestycji gospodarczych
	Odptyw wysoko wykształconej, młodej

	kadry z miasta
▪ Ułatwienia i wsparcie dla nowych inwestorów	▪ Duża podaż nisko wykwalifikowanej / bez kwalifikacji siły roboczej
▪ Atrakcyjność terenów potencjalnych inwestycji	▪ Marginalizacja i niewykorzystanie połączeń kolejowych
▪ Relatywnie niskie ceny gruntów i kosztów produkcji	▪ Niezadowalający stan infrastruktury turystycznej i kulturalnej
▪ Niska emisja zanieczyszczeń przemysłowych	▪ Brak sieci gazowej
▪ Wysoko rozwinięte przetwórstwo rolne	▪ Niska aktywność rozwojowa małych i średnich przedsiębiorstw
▪ Atrakcyjność turystyczna i krajobrazowa	▪ Duży odsetek terenów zdegradowanych
▪ Bliskość położenia ośrodków akademickich pozwalających na kształcenie specjalistów	▪ Zły stan techniczny budynków oświaty i instytucji kultury
▪ Dobrze rozwinięta sieć oświaty publicznej	▪ Niewystarczająca na potrzeby ruchu turystycznego baza gastronomiczna
▪ Wysoki odsetek młodzieży uczącej się w szkołach średnich i wyższych	▪ Mała pojemność i liczba parkingów w miejscach koncentracji usług
▪ Wysoki stopień usług telekomunikacyjnych (sieci komórkowe i stacjonarne)	▪ Słaba dostępność lub jej brak do darmowej sieci wifi w instytucjach miejskich i ich okolicach
▪ Dobrze rozwinięta sieć opieki zdrowotnej (publiczna i prywatna)	
▪ Bogata przeszłość historyczna miasta i związane z tym zabytki kultury materialnej	

SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ Współpraca z innymi miastami i gminami	▪ Malejące dotacje z budżetu państwa
▪ Możliwość wejścia do Strefy Ekonomicznej	▪ Malejące nakłady na inwestycje
▪ Wykorzystanie popularności postaci związanych z Lipnem (głównie Pola Negri i Lech Wałęsa), stworzenie marki i produktu regionalnego	▪ Niskie zainteresowanie podmiotów zewnętrznych inwestowaniem w mieście
▪ Dotacje i programy rządowe	▪ Konkurencyjność sąsiednich ośrodków miejskich
▪ Wykorzystanie położenia geograficznego oraz szlaków turystycznych	▪ Intensyfikacja rozwoju motoryzacji i ruchu drogowego w mieście wpływające na przepustowość i stan dróg
▪ Nowe szlaki komunikacyjne – obwodnica miasta	▪ Rozszerzenie zakresu zadań nakładanych na miasto bez wskazania źródeł ich finansowania
▪ Realizacja programu bezpieczeństwa ruchu drogowego w celu usprawnienia komunikacji na terenie miasta	▪ Związane z pauperyzacją społeczeństwa zagrożenie wzrostu przestępczości i zjawisk negatywnych
▪ Kształcenie ustawiczne oraz współpraca przedsiębiorców z zapleczem naukowym (innowacje)	

III Misja miasta

Główną misją i zasadniczym celem miasta Lipna powinno być wykreowanie wizerunku nowoczesnego regionu, który jest atrakcyjny dla inwestora. Strategia postuluje kreowanie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i upowszechniania innowacji. Wizją miasta Lipna jest:

„Lipno miastem wykształconych, otwartych na współpracę i innowacje mieszkańców”

Misją miasta Lipna jest zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy nastawiony na pobudzanie inicjatywy mieszkańców i poprawa warunków ich życia.

Misja rozwojowa Lipna jest wyrazem świadomości, że rozwój miasta jest nierozzerwalnie związany z rozwojem województwa kujawsko-pomorskiego, wskazując jednocześnie na szansę, jaką jest dla Lipna jego położenie, tradycje i dobre połączenie komunikacyjne z otoczeniem. Bardzo ważnym elementem misji miasta jest partycypacja społeczna. Aktywny udział mieszkańców miasta w podejmowaniu decyzji zapewni rozwój nie tylko w kierunku wyznaczonym przez potrzeby gospodarcze, ale również prowadzącym do zaspokojenia aspiracji i dążeń mieszkańców. Zapewni również godne warunki zamieszkania i życia w mieście, co przyczyni się do wykreowania nowego, atrakcyjnego wizerunku Lipna.

Istotne jest usuwanie barier ograniczających aktywność inwestycyjną poprzez przygotowywanie terenów inwestycyjnych, zarówno pod względem planistycznym jak i technicznym dla racjonalnego gospodarowania przestrzenią. Nadrzędnym celem jest zatem tworzenie przychylnego klimatu wokół potencjalnych nowych przedsięwzięć, objawiających się w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego. Przejawiać ma się to głównie w zapewnieniu wysokiego poziomu życia mieszkańców, świadomych swej tradycji kulturowej i historycznej w celu stworzenia w pełni rozwiniętego społeczeństwa obywatelskiego. Zachodzące zmiany w strukturze wiekowej ludności, postęp technologiczny i wzrost aspiracji mieszkańców są źródłem nowych potrzeb społecznych, których nie można zaniechać z powodu zagrożenia marginalizacją. Działania prowadzące do wzmacniania kapitału

społecznego należą do priorytetów strategicznych rozwoju lokalnych zasobów ludzkich. Misja ta powinna stanowić niezmienny element w procesie strategicznego rozwoju miasta Lipna, będąc jednocześnie podstawą do opracowywania programów szczegółowych we wszystkich omawianych wyżej dziedzinach społeczno-gospodarczych. Pożądane jest uzyskanie synergii, czyli wzajemnego wspierania się działań z różnych dziedzin w celu uzyskania możliwie najlepszego efektu. Misja ujmuje główny kierunek działania, będąc jednocześnie podsumowaniem całego planu strategicznego oraz wskaźnikiem dla priorytetów działania.

Dokonując oceny atrakcyjności inwestycyjnej regionu, należy zwrócić uwagi na czynniki, które decydują o jego wyborze przez inwestorów zagranicznych jako miejsca lokaty kapitałów. Poszczególne obszary inwestycyjne mogą być oceniane odmiennie przez różne podmioty gospodarcze w zależności od ich potrzeb kształtowanych przez profil działalności. W tym kontekście kluczowa jest identyfikacja cech regionu składających się na jego atrakcyjność inwestycyjną. Znajomość opinii przedsiębiorstw w zakresie czynników, które decydują o wyborze danego regionu, jest niezbędna do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju. Ocena atrakcyjności miejsca lokalizacji planowanej inwestycji dokonywana przez inwestora zagranicznego obejmuje oprócz czynników zachęcających do podjęcia inwestycji również identyfikację czynników negatywnych.

Czynniki zachęcające w opinii przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym to: kwalifikacja siły roboczej, ceny nieruchomości, wynajmu i dzierżawy, stan infrastruktury transportowej, atrakcyjność turystyczna, nastawienie władz i społeczności lokalnej do inwestycji.

Zniechęcającymi czynnikami są: brak lokalnych zachęt podatkowych, brak dobrej współpracy z samorządem, zły stan infrastruktury, niska chłonność lokalnego rynku².

Działalność samorządów lokalnych na rzecz podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej powinna się skupiać na promocji oraz poprawie konkurencyjności lokalnych podmiotów. Instrumentami stosowanymi dla przyciągnięcia inwestorów zagranicznych są przede wszystkim prace związane z polepszeniem lokalnej infrastruktury. Ważnymi instrumentami są m.in.: pomoc inwestorom w załatwianiu formalności związanych z procedurą inwestycyjną,

² Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w województwie kujawsko-pomorskim, opracowanie zbiorowe pod kierunkiem naukowym Włodzimierza Karaszewskiego, Toruń 2012 s. 73-103.

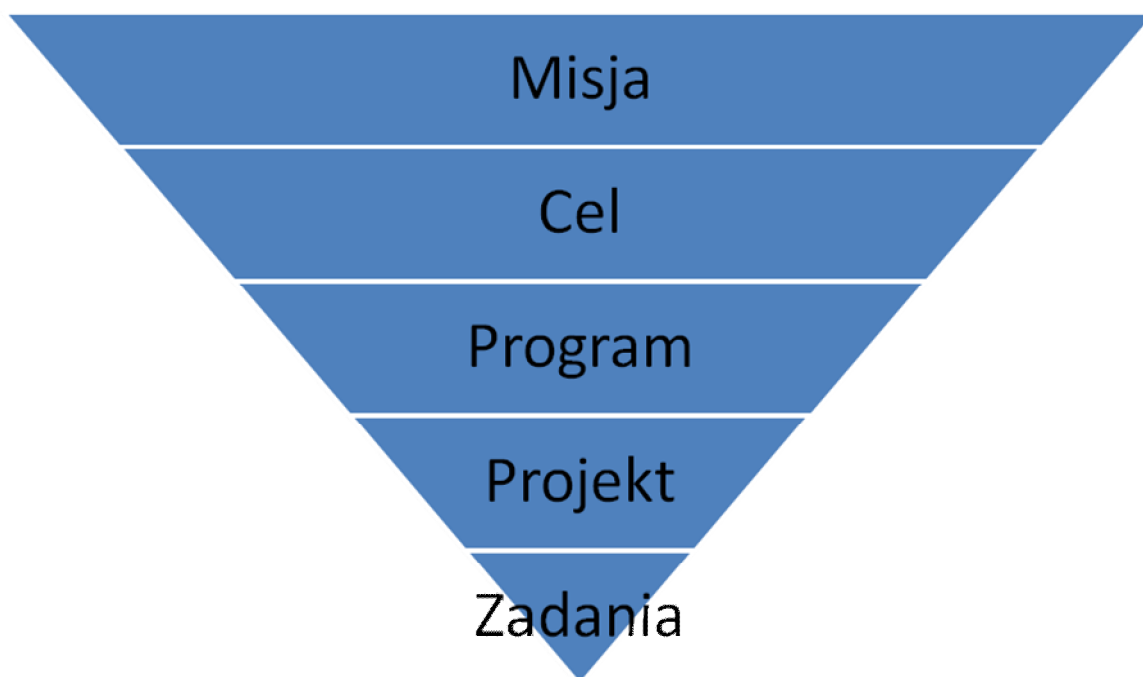
podnoszenie kwalifikacji siły roboczej w pożądanych branżach poprzez prowadzenie kursów, szkoleń, porady prawne, pomoc w kontaktach z kontrahentami, ułatwienie kontaktów i współpracy z instytucjami okołobiznesowymi i partnerami handlowymi poprzez organizację wystaw, seminariów. Współpraca i powiązanie gospodarcze z przedsiębiorstwami lokalnymi stanowią ważny element tworzenia klimatu integracji i lokalnego partnerstwa pomiędzy podmiotami gospodarczymi regionu. Trwałość i jakość tych powiązań świadczą o stopniu asymilacji z partnerami.

Pozyskanie inwestora zagranicznego wspomaga poprawę jakości lokalnej bazy, pobudza do tworzenia sektorów pokrewnych. Nie należy zapominać o generowanych przez firmy z kapitałem zagranicznym dodatkowych wpływów do budżetu z tytułu podatków. Powiązanie regionu lokalizacji z rynkiem globalnym tworzy bardziej efektywny podział pracy, przejawiający się w kształtowaniu kultury pracy, nowych technologiach, nacisku na ochronę środowiska.

Model zarządzania strategicznego jest przedstawiany w literaturze za pomocą wykresu prezentującego cykl: analiza – planowanie – wdrażanie – ocena, która w kolejnej fazie przyjmuje postać korekty planów. Zgodnie z powyższym modelem została sformułowana poniższa Strategia Rozwoju Miasta Lipna.

Poniżej przedstawiono opis i schemat realizacji strategii rozwoju:

- Misja - określa jaki wizerunek miasto zamierza wykreować w perspektywie kolejnych lat, określając priorytety i dziedziny na rzecz zaspokojenia potrzeb lokalnej społeczności.
- Cele – wynikają bezpośrednio z Misji i definiują konkretne kierunki rozwoju z zachowaniem jasnego podziału strategii.
- Programy – określają działania, których wykonanie powoduje osiągnięcie celów
- Projekty – są konkretnymi przedsięwzięciami opatrzonymi konkretnymi i szczegółowymi opisami
- Zadania – to czynności wykonywane w ramach każdego z projektów.

Schemat realizacji strategii rozwoju

W kontekście Planu Modernizacji 2020+ województwa kujawsko-pomorskiego można wyróżnić w skali miasta Lipna dwa obszary priorytetowych działań z punktu widzenia rozwoju strategicznego:

- zasoby ludzkie – obejmujące: naukę i edukację, tożsamość regionalną, środowisko kulturowe;
- infrastruktura – obejmująca: miejską infrastrukturę techniczną, komunikację, ochronę i kształtowanie środowiska.

Proces stworzenia strategii rozwoju obejmował wielomiesięczne przedsięwzięcia umożliwiające jednostkom społeczno-gospodarczym aktywny udział w jej budowie. Były to m.in.: konferencje, spotkania środowiskowe, konsultacje z jednostkami i organizacjami

samorządowymi i społecznymi. Miały one na celu przede wszystkim pełnić funkcje informacyjne.

Od września 2012 roku zapoczątkowane zostały merytoryczne spotkania i konsultacje, w wyniku których udało się wypracować priorytety dla rozwoju naszego miasta i powiatu. Oto niektóre wspólne projekty miasta z Powiatem Lipnowskim i Gminą Lipno:

1. Poszerzenie terenów inwestycyjnych we współpracy z Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną wraz z korytarzem obwodnicowym łączącym drogę krajową nr 10/S10 z DK67.
2. Modernizacja dróg wojewódzkich 558 i 559.
3. Aktywizacja działań na rzecz walki z bezrobociem.
4. Wykorzystanie walorów turystycznych jezior, obiektów zabytkowych i Zalewu Włocławskiego, jako produktu turystycznego regionu oraz poprawa czystości wód.

Projekt wspólny Miasta Lipna z Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych:

1. Przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz sieci wodociągowej z budową II stopnia wody w ciągu drogi krajowej 67.

Projekty Gminy Miasta Lipno:

1. Likwidacja zubożałych i zdewastowanych zasobów mieszkaniowych poprzez ich rewitalizację.
2. Stworzenie nowej strefy wypoczynkowej i rekreacyjnej w Parku Miejskim i obszarze doliny rzeki Mień.
3. Budowa bądź adaptacja budynku z przeznaczeniem na muzeum.
4. Poprawa infrastruktury drogowej na drogach gminnych.
5. Międzygminny projekt budowy tras rowerowych z wykorzystaniem potencjału krajobrazowo-przyrodniczego.

6. Rozwój potencjału edukacyjnego we współpracy z innymi samorządami oraz przedsiębiorcami.
7. Modernizacja placówek oświatowych.
8. Modernizacja oświetlenia ulicznego poprzez zastosowanie nowych technologii np. opraw ledowych.
9. Modernizacja Stadionu Miejskiego im. Wiesława Witeckiego – obiektu o 90-letniej tradycji.

Projekt Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych:

1. Budowa źródła ciepła zmniejszającego emisję CO₂ z produkcją energii elektrycznej do 5MgW na terenie Miasta Lipno.
2. Budowa instalacji kogeneracyjnej z gazu wysypiskowego na składowisku odpadów komunalnych.

Równolegle miasto uczestniczyło w panelach i konferencjach dotyczących strategii rozwoju w obszarach kultury, sportu i turystyki. Wypracowanie programów dla wymienionych dziedzin wymagało systemowych działań w zakresie współpracy między poszczególnymi podmiotami. Publiczny charakter konsultacji oraz zasada jawności, otwartości i równości umożliwiły zaangażowanie środowisk i grup społecznych do aktywnego udziału na rzecz rozwoju miasta. Kształtowane w ten sposób społeczeństwo obywatelskie włączane w realizację strategii zapewni jej dynamiczny i równomierny rozwój.

Poniżej została zaprezentowana w sposób syntetyczny wielowątkowa problematyka obszarów działań z punktu widzenia rozwoju strategicznego miasta. Konkretnie moduły są częścią całości strategii i mają za zadanie zademonstrować główne kierunki rozwoju w poszczególnych dziedzinach.

A. Obszar gospodarczy:

Cele:

- działania na rzecz wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy
- partnerstwo publiczno-prywatne jako forma współpracy samorządu z sektorem prywatnym
- rozwój przestrzeni i potencjału inwestycyjnego we współpracy z innymi gminami
- promocja gospodarcza
- rozwój infrastruktury technicznej (drogowej, ciepłowniczej, elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej)
- poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego przez rozwój systemu monitoringu
- ochrona środowiska, gospodarowanie odpadami i edukacja ekologiczna

Stymulowanie wzrostu sektora gospodarczego jest warunkiem generowania dochodów w sektorze przedsiębiorstw, w gospodarstwach domowych oraz w sektorze administracji publicznej. W Lipnie powstają warunki do lokowania inwestycji przemysłowych z branży m.in.: elektromaszynowej, spożywczej, meblarskiej, poligraficznej, a także zakładów przetwórstwa produktów rolnych. Miasto może zaoferować tereny, dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, nowoczesną oczyszczalnię ścieków, wolne moce energetyczne, rezerwy wody. Bliskość większych ośrodków miejskich zapewnia zaplecze edukacyjne i kulturalne.

Sektor prywatny staje się coraz ważniejszym współinwestorem przy lokalnych projektach infrastrukturalnych. Partnerstwo publiczno-prywatne (PPP) jest jedną z najczęściej stosowanych możliwości realizacji inwestycji przez samorządy. Jako forma współpracy między samorządami a sektorem prywatnym umożliwia zwiększenie efektywności realizacji projektu

przez podział ryzyka, źródło dodatkowego kapitału oraz wykorzystywanie doświadczenia sektora prywatnego. PPP jest zatem interesującym narzędziem rozwoju infrastruktury i usług, łączącym korzyści płynące z sektora prywatnego i publicznego. Możliwość skorzystania z dofinansowania z funduszy Unii Europejskiej pozwala na stworzenie tzw. hybrydowych modeli partnerstwa publiczno-prywatnego, polegającego na jednoczesnym wykorzystywaniu środków z funduszy, kapitału prywatnego oraz krajowych środków publicznych. Ze względu na charakter podmiotów, przedmiotem PPP jest zwykle wykonywanie zadań publicznych – głównie usługi komunalne (kanalizacja, odprowadzanie ścieków i ich oczyszczanie, transport miejski, itp.).

Jednym z celów jest wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w mieście Lipnie. Na podstawie wcześniejszych ustaleń rozwój w tym zakresie opierałby się na następujących działaniach: preferencje w podatkach lokalnych dla inwestorów gwarantujących zatrudnienie mieszkańców Lipna, współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie zakładania działalności gospodarczej (w tym spółdzielni socjalnych), dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnych przedsiębiorstw, szeroko pojęte działania promocyjne w oparciu o ogólnodostępne technologie komunikacji.

Zapewnienie satysfakcjonującej dostępności dla transportu zamierza się osiągnąć poprzez działania na kilku płaszczyznach obejmujących poprawę lokalnego stanu dróg i infrastruktury towarzyszącej, ale także reorganizację ruchu. Wzrost natężenia ruchu tranzytowego pogarsza stan techniczny dróg. Kluczowe znaczenie wpisujące się do strategii województwa kujawsko-pomorskiego dla spójności wewnątrzregionalnej mają działania na rzecz poprawy stanu technicznego sieci dróg. Dla zapewnienia bezpieczeństwa i płynności ruchu na sieci dróg krajowych i wojewódzkich wskazuje się konieczność realizacji obwodnic. W ramach realizacji budowy drogi ekspresowej S 10 planowana jest obwodnica miasta Lipna od drogi krajowej Nr 67 do węzła drogi ekspresowej S 10. W strategii wojewódzkiej zadanie to określone jest jako przebudowa DK67 na całym odcinku z korytarzem obwodnicowym Lipna do DK10/S10. W kontekście modernizacji drogi krajowej Nr 67, planowana jest budowa i modernizacja sieci wodnokanalizacyjnej przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Lipnie. Stworzenie w perspektywie tej modernizacji rond i lewoskrętów ma na celu upłynnienie ruchu samochodowego w centrum miasta. Wraz z modernizacją drogi krajowej Nr 67,

kluczowa dla Gminy Miasta Lipna byłaby również modernizacja ulic dochodzących do DK67 (takich jak ulica Polna, Ptasia), co pozwoliłoby na upłynnienie i bezpieczeństwo ruchu w tym rejonie miasta do DK10. Poprawę płynności zapewni także wybudowanie lub modernizacja dróg gminnych, np. ulicy Bukowej, Ogrodowej z drogami wojewódzkimi. Ważnym elementem miejskiej komunikacji są drogi lokalne i zbiorcze. Na 41,3 km długości dróg w granicach administracyjnych miasta, 22,96 km stanowią drogi utwardzone (56% całości). Pozostałe ulice gminne, na długości 18,3 km posiadają nawierzchnię gruntową, co stanowi 44%. W perspektywie lat 2014-2020 planowana jest modernizacja około 2000 metrów istniejących dróg utwardzonych oraz utwardzenie około 5800 metrów nowych dróg. (m.in. wspomniane wyżej ulice: Bukowa, Ptasia, Żeromskiego, Polna, Ogrodowa, Kusocińskiego, Malinowskiego, Skłodowskiej, Górna, Studzienna, Narcyzowa, Jaśminowa). Modernizacja ma na celu zmniejszenie dysproporcji w ilości dróg gruntowych i utwardzonych. Polepszenie infrastruktury drogowej zwiększy atrakcyjność sąsiadujących terenów, dając dostęp dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i usługowego oraz rozwoju gospodarczego. Pożądane jest utworzenie większej liczby parkingów w niedalekiej odległości od centrum. Brak lub niedostateczna ilość miejsc parkingowych, powoduje nieprawidłowe parkowanie pojazdów, które stwarzają utrudnienia i zagrożenia dla użytkowników dróg.

W nawiązaniu do wojewódzkich celów strategicznych jakimi są dostępność i spójność, bardzo duży nacisk kładzie się na transport kolejowy, zarówno do celów biznesowych, jak komunikacyjnych i turystycznych. W te przedsięwzięcia o znaczeniu kluczowym dla województwa kujawsko-pomorskiego wpisuje się projekt przebudowy linii kolejowej nr 27 na odcinku Toruń – Skępe. Działania te mają zapewnić dostępność międzyregionalną do ośrodków wojewódzkich oraz spójność wewnętrzną z obszarami podregionów – powiatami powiązanymi rynkiem pracy i usług.

Najważniejszymi elementami polityki energetycznej na szczeblu lokalnym powinny być: dążenie do oszczędności paliw i energii poprzez realizację działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej, rozwój scentralizowanych systemów ciepłowniczych, modernizacja sieci dystrybucji energii, wody, kanalizacji i dostosowywanie ich do aktualnych potrzeb odbiorców.

Zarządzanie zasobami wodnymi zakłada osiągnięcie bardzo dobrego stanu ekologicznego wód pod względem ilościowym i jakościowym. Zwiększenie skuteczności ochrony przed biodegradacją, racjonalizacja zużycia oraz działania związane z ochroną przed ewentualnymi powodziami. Inwestycje planowane w dziedzinie wodno-kanalizacyjnej obejmują budowę odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w rejonach ulic: Ptasia, Polna, Orla, Bagienna, Malinowskiego, Kłokocka w celu umożliwienia podłączenia nowych odbiorców do sieci. Ponadto modernizację sieci wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie miasta związane z wymianą najbardziej awaryjnych odcinków sieci wodno-kanalizacyjnej oraz rozdziałem sieci kanalizacji ogólnospławnej.

Plany rozwoju sieci ciepłowniczej obejmują modernizację i budowę poszczególnych odcinków w mieście. W 2013 roku budowę sieci rozdzielczej wraz z przyłączem do Urzędu Miasta Lipna. Planowana inwestycja zapewni w przyszłości zasilanie w ciepło obiektów przy ul. Piłsudskiego (pomiędzy Pl. Dekerta i ul. Kościuszki), obiektów przy ul. Mickiewicza (pomiędzy Pl. Dekerta i ul. Kościuszki). Ponadto budowę przyłącza ciepłowniczego do budynkach przy ul. Piłsudskiego 31 oraz przy Pl. 11-go Listopada 4a. Plany rozwoju sieci ciepłowniczej w zakresie budowy przyłączy oraz odcinków sieci rozdzielczych, które nie zostały ujęte w planie 5. letnim obejmują budowę sieci rozdzielczej wraz z przyłączami do Zespołu Szkół Technicznych, Bursy Szkolnej, RUP oraz Komendy Policji przy ul. Okrzei. Konieczna ze względu na stan rurociągów, jest modernizacja pozostałej części sieci kanałowej zasilającej osiedle Reymonta. Planowana na rok 2015 modernizacja będzie podstawą do zmiany sposobu dostarczania ciepła do osiedla z systemu niskoparametrowego na wysokoparametrowy i wyeliminowanie niekorzystnego pod względem energetycznym układu z węzłem grupowym jednofunkcyjnym. Wybudowana w latach 70 – tych ubiegłego wieku sieć kanałowa zasilająca osiedla Korczaka, Południe i osiedla domków jednorodzinnych wymaga całkowitej wymiany. Plany rozwoju sieci dla tego obszaru ujęte w planie 5. letnim obejmują budowę odcinka sieci rozdzielczej wysokoparametrowej preizolowanej wraz z przyłączami. Podobnie jak w przypadku os. Reymonta planowana na rok 2015 modernizacja będzie podstawą do zmiany sposobu dostarczania ciepła do osiedla z systemu niskoparametrowego na wysokoparametrowy i wyeliminowanie niekorzystnego pod względem energetycznym układu z węzłem grupowym jednofunkcyjnym. Plany rozwoju sieci dla obszaru osiedla Jagiellonów, Armii Krajowej i Sikorskiego oraz budynki przy ul. 3-go Maja i Cichej ujęte w planie 5. letnim obejmują

wymianę sieci kanałowej w tym rejonie, zarówno niskoparametrowej jak i wysokoparametrowej.

Zmniejszeniu ilości ścieków odprowadzanych bez oczyszczenia służyć ma kontynuowana działalność w zakresie budowania systemów kanalizacyjnych. Głównym założeniem jest objęcie systemem kanalizacyjnym jak największej ilości posesji przy możliwie najniższych kosztach jednostkowych tego systemu. Pełna i aktualna inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych pod względem technicznym ma prowadzić do ich sukcesywnej zamiany na rzecz systemów kanalizacyjnych.

Termomodernizacji budynków należy dokonać w możliwie pełnym zakresie obejmującym m.in.: wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację kotłowni, docieplenia. Dodatkowo ważna jest edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowej termomodernizacji i korzyściach wynikających ze zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło. Zapotrzebowanie na energię elektryczną będzie rosło wraz z rozwojem nowego budownictwa mieszkaniowego, potrzeb rozwijającego się przemysłu i większego wyposażenia w sprzęty elektryczne. Należy przy tym zauważyć, że tempo wzrostu zużycia energii elektrycznej świadczy o racjonalizowaniu zużycia energii elektrycznej przez poszczególnych odbiorców. Modernizacja oświetlenia ulicznego ma na celu ograniczenie zużycia energii elektrycznej. Istotne jest wspieranie modernizacji i rozbudowy elektrycznych sieci dystrybucyjnych mających poprawić niezawodność zasilania oraz opracowanie koncepcji gazyfikacji miasta Lipna w związku z wysokim zainteresowaniem społecznym tej inicjatywy. Doprowadzenie gazu sieciowego do miasta Lipna pozwoli na dywersyfikację źródeł zaopatrzenia w energię, przyczyni się do likwidacji niskich emisji i zwiększy bezpieczeństwo energetyczne.

Jednym z kierunków rozwoju produkcji ciepła i energii elektrycznej w Lipnie powinna być kogeneracja. Kogeneracja (także skojarzona gospodarka energetyczna lub CHP – Combined Heat and Power) jest to proces technologiczny jednoczesnego wytwarzania energii elektrycznej i użytkowej energii cieplnej w elektrociepłowni. Ze względu na mniejsze zużycie paliwa, zastosowanie kogeneracji daje duże oszczędności ekonomiczne i jest korzystne pod względem ekologicznym – w porównaniu z odrębnym wytwarzaniem ciepła i energii elektrycznej. Na terenie miasta działania w tym zakresie powinny obejmować budowę

instalacji kogeneracyjnej z gazu wysypiskowego na składowisku odpadów komunalnych Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Lipnie oraz podobnej z biomasy w kotłowni miejskiej.

Istotne jest rozważenie rozwoju energetyki odnawialnej w odniesieniu do możliwości geofizycznego położenia miasta. Energetyka taka cechuje się niewielką lub praktycznie zerową emisją zanieczyszczeń, co zapewnia pozytywne efekty ekologiczne. Jako zespół niewielkich źródeł wytwórczych umiejscowionych blisko odbiorcy zmniejsza straty przesyłowe oraz podnosi lokalne bezpieczeństwo energetyczne. Należy zatem dążyć do maksymalizacji wykorzystania istniejącego lokalnie potencjału energetyki odnawialnej, rozważyć możliwość zagospodarowania doliny rzeki Mień pod kątem wykorzystania hydroenergii tego cieku wodnego wobec niekorzystnego położenia miasta dla lokalizacji siłowni wiatrowych. Wykorzystanie potencjalnej energii wodnej sprzyja ochronie środowiska i jest istotne z punktu widzenia problemu globalnego ocieplenia klimatu i wyczerpywania się źródeł paliw kopalnych. Wysoka sprawność energetyczna na poziomie 90-95%, powszechność rozwiązań technologicznych, niezawodność oraz niskie koszty eksploatacyjne są dodatkowymi pozytywnymi ewentualnej inwestycji w ten rodzaj pozyskiwania energii. Należy zwrócić uwagę na zagadnienie dotyczące wykorzystania potencjału energii słonecznej do produkcji energii cieplnej. Aktualny brak instalacji słonecznych na budynkach użyteczności publicznej uzasadnia ekonomicznie ich wykorzystanie do podgrzewania wody na obiektach funkcjonujących cały rok (basen pływacki, ośrodki zdrowia, urzędy). Należy podkreślić stosunkowo szybki zwrot nakładów poniesionych na tego typu inwestycję – znaczne obniżenie kosztów instalacji z uwagi na szybki rozwój tej technologii, a także przesłanki ekologiczne i ekonomiczne. Niestety produkcja energii elektrycznej z tego typu energii odnawialnej jest ciągle nieekonomiczna i nie będzie odgrywać istotnej roli w bilansie produkcji elektrycznej dla miasta. Stąd do momentu wprowadzenia odpowiednich narzędzi finansowych i długoterminowych gwarancji państwowych cen zakupu energii z ogniw fotowoltaicznych, produkcja energii elektrycznej z punktu widzenia ekonomicznego dla miasta będzie nieopłacalna. Podobnie ze względu na wysokie koszty eksploatacyjne odwiertów nie planuje się na terenie miasta rozwoju energetyki geotermalnej.

Jako naczelną zasadę polityki ekologicznej województwa kujawsko-pomorskiego, podobnie jak polityki krajowej, przyjmuje się zasadę zrównoważonego rozwoju. Polega ona na rozwoju

społeczno-gospodarczym, w którym proces integrowania działań politycznych, społecznych i gospodarczych następuje z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. Istnieje konieczność uwzględnienia ochrony istniejącego systemu ekologicznego w realizowanej strategii gospodarczej.

Ochrona środowiska i zwrócenie szczególnej uwagi na gospodarowanie odpadami powinno być traktowane jako priorytetowe zadanie, ponieważ odpady stanowią źródło zanieczyszczeń wszystkich elementów środowiska, co prowadzi do zmniejszania się atrakcyjności potencjalnych terenów inwestycyjnych. Opracowanie planu gospodarki odpadami, zgodnego z wytycznymi Unii Europejskiej i krajowych instytucji, ma na celu dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju. Pierwszą zasadą jest zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz ograniczenia ich właściwości niebezpiecznych. Druga zasada to wykorzystanie właściwości materiałowych i energetycznych odpadów, a w przypadku gdy odpadów nie można poddać procesom odzysku, ich unieszkodliwianie. Składowanie odpadów generalnie traktowane jest jako najmniej pożądany sposób postępowania z odpadami.

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa przyjęte zostały następujące cele główne: podnoszenie świadomości ekologicznej obywateli, w szczególności w zakresie minimalizacji wytwarzania odpadów; wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów; podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji; wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych; redukcja w odpadach kierowanych na składowisko zawartości składników biodegradowalnych; podjęcie działań, mających na celu modernizację składowiska odpadów; zintensyfikowanie działań skierowanych na zapobieganie zanieczyszczeniu odpadami lasów, terenów przy trasach przelotowych i terenów przylegających do cieków wodnych. Ponadto wśród priorytetów ekologicznych, które nie są związane bezpośrednio z gospodarowaniem odpadami, należy dodać: dalsze ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, redukcję hałasu komunikacyjnego i przemysłowego, kontynuowanie programów ekologizacji gospodarki rolnej i przemysłowej.

Celem nadrzędnym polityki ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami na obszarze Gminy Miasta Lipno jest zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów „u źródła”, odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów nie wykorzystanych w inny sposób. Warunkiem realizacji tego celu jest zmniejszenie materiało- i energochłonności produkcji (stosowanie czystych technologii), wykorzystywanie alternatywnych odnawialnych źródeł energii, stosowanie pełnego „cyklu życia” produktu (produkcji, transportu, opakowania, użytkowania, ewentualnego ponownego wykorzystania i unieszkodliwiania).

W świetle powyższego celem gminnego planu gospodarki odpadami jest określenie zakresu zadań koniecznych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami na obszarze regionu, w sposób zapewniający ochronę wszystkich elementów środowiska, z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych oraz uwarunkowań ekonomicznych, jak również z uwzględnieniem poziomu technicznego istniejącej infrastruktury.

B. Obszar społeczny:

a) Strategia edukacyjno-społeczna

Cele:

- rozwój i doskonalenie standardów nauczania na wszystkich poziomach edukacji
- podwyższanie kwalifikacji kadry pedagogicznej
- rozwój poradnictwa specjalistycznego, zawodowego i profilaktycznego
- opracowanie modelu współpracy oświaty ze środowiskiem biznesowym
- poprawa infrastruktury, modernizacja i unowocześnianie placówek
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Poziom wykształcenia społeczeństwa jest jednym z wyznaczników jego rozwoju. Konieczność finansowania zadań oświatowych wynika z dwóch ustaw: ustawy o systemie oświaty i ustawy Karty Nauczyciela, które nakładają obowiązek zagwarantowania w dochodach jednostek samorządu terytorialnego środków niezbędnych na realizację zadań oświatowych, w tym na wynagrodzenie nauczycieli i utrzymanie placówek oświatowych. Z zapisów wyżej wymienionych ustaw wynika, że zapewnienie samorządom środków na realizację zadań oświatowych winno następować poprzez przekazywanie subwencji oświatowej będącej algorytmem podziału części oświatowej subwencji ogólnej, określonym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Wysokość tej subwencji uzależniona jest od zakresu zadań oświatowych wykonywanych przez daną jednostkę samorządu terytorialnego, typów i rodzajów szkół, liczby uczniów w danym roku szkolnym, liczby nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego oraz innych danych statystycznych.

W związku z występującym na terenie miasta Lipno niżem demograficznym, podobnie jak w przeważającej liczbie gmin w Polsce, widać niewielki wzrost subwencji oświatowej. Mimo to, głównym wyzwaniem dotyczącym edukacji na terenie Lipna jest stworzenie odpowiednich warunków nauki, wychowania i opieki w placówkach oświatowych, z uwzględnieniem demografii, zmian w prawie oświatowym oraz możliwościami finansowymi miasta. Obecna sytuacja demograficzna jest wyzwaniem, z którym oświata musi się zmierzyć. Konieczna jest walka o każdego ucznia poprzez poprawę i podnoszenie jakości kształcenia.

Lipnowska oświata dysponuje wykwalifikowaną kadrą pedagogiczną. Szeroka oferta edukacyjna obejmująca zajęcia szkolne i pozaszkolne zapewnia wysoki poziom kształcenia dzieci i młodzieży. Organizowanie nowych i dodatkowych kół przedmiotowych oraz ciągle poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych powinno być kontynuacją powyższych działań. Baza lokalowa szkół i przedszkoli dodatkowo wzbogacona obiektami o charakterze sportowym (hala sportowa i Orlik przy Publicznym Gimnazjum nr 1 i Szkole Podstawowej nr 2, kryty basen przy Szkole Podstawowej nr 5) jest w stanie zapewnić różnorodność form zajęć wychowania fizycznego. Uczniowie czynnie uczestniczą w projektach edukacyjnych na szczeblu krajowym i międzynarodowym, mając do dyspozycji nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz zmodernizowane sale komputerowe.

Nie można zapominać o rozwoju poradnictwa specjalistycznego i profilaktycznego, a także dążeniu do ciągłego podnoszenia kwalifikacji kadry pedagogicznej. Jednym z celów polityki oświatowej powinno być stworzenie dogodnych warunków organizacyjnych, finansowych w zakresie doskonalenia nauczycieli. Propozycje te szczególnie powinny objąć swym zakresem wychowanie przedszkolne, głównie naukę języków obcych, rozszerzenia oferty zajęć artystycznych pobudzających kreatywność dziecka od najmłodszych lat.

Należy dążyć do wyrównywania szans edukacyjnych wszystkich uczniów w związku z narastającymi dysfunkcjami i patologiami wśród dzieci i młodzieży, mającymi swoje źródło w pauperyzacji społeczeństwa. W dużej mierze wpływ na większość problemów ma kryzys instytucji rodziny. Uczniowie pochodzący z rodzin rozbitych bądź niepełnych, brak konsekwencji w działaniach obojga rodziców, a także ich postawa „roszczeniowa” wobec szkoły uniemożliwiają poprawną komunikację. Brak motywacji do nauki, ale także brak wzorców i autorytetów do naśladowania, które wzbudzałyby szacunek, wynika często z

nierozbudzonych ambicji i aspiracji, braku perspektyw i celów życiowych. Realizacja tego wyrównywania musi następować poprzez wzmocnienie roli wychowawczej i środowiskowej placówek oświatowych przy jednoczesnej współpracy z rodzicami i organizacjami. Sprzyjać temu powinno kontynuowanie systemu stypendialnego, który wspiera uczniów uzdolnionych w nauce i sporcie, a którzy często nie mają środków finansowych na doskonalenie swoich umiejętności. Ponadto ważne jest organizowanie imprez środowiskowych, podejmowanie działań edukacyjno-wychowawczych, rozwój wolontariatu młodzieżowego mających na celu integrację i uwrażliwianie na problemy społeczne. Wypracowanie metod pracy, zarówno z uczniem zdolnym jak i „trudnym” – mającym problemy w nauce, ma zapewnić utrzymanie wysokiego poziomu kształcenia. Kolejne założenia to: podniesienie świadomości i wiedzy rodziców w zakresie problemów dzieci i młodzieży – głównie walka z uzależnieniami, kreowanie pozytywnego wizerunku nauczyciela i wychowawcy, wypracowanie modelu współpracy między rodzicami a nauczycielami.

Dynamika rozwoju współczesnego świata, postępująca globalizacja oraz wzrost znaczenia wiedzy w kreowaniu gospodarki stały się głównym bodźcem postępujących zmian w relacjach szkół ze środowiskiem biznesowym. Przedsiębiorstwa i szkoły, widząc wzajemne korzyści ze wspólnej wymiany i rozwoju wiedzy, powinny podejmować szeroko rozumianą współpracę. Czynnikiem zewnętrznymi mobilizującymi szkoły do rozwijania współpracy z biznesem są przede wszystkim potrzeby dostosowania procesu kształcenia do standardów europejskich oraz zmiana podejścia w kreowaniu oferty kierunków i specjalności na rynek pracy z podażowego na popytowy, zgodny z oczekiwaniami przedsiębiorstw co do kwalifikacji i kompetencji absolwentów, uwzględniający postęp technologiczny i organizacyjny oraz potrzeby regionu.

Jedną z głównych przyczyn słabej współpracy upatrywać można w obustronnym braku doświadczeń w kontaktach między szkołą a współczesnym przedsiębiorcą. Pracodawcy nie mają jasnej informacji na temat zasad funkcjonowania szkolnictwa, systemu praktyk i możliwości modyfikowania programów nauczania/podstawy programowej. Szkołom natomiast brak bieżącego rozpoznania potrzeb rynku, nauczycieli, których kompetencje nadążają za przemianami na lokalnym rynku pracy, jak i pracowni praktycznej nauki zawodu

wyposażonych w nowoczesny sprzęt. „Wypuszczają” więc kolejne roczniki absolwentów, którzy nie mogą znaleźć pracy, ponieważ nie umieją tego, czego oczekują pracodawcy.

Należy wypełnić przestrzeń między edukacją a gospodarką dobrymi powiązaniem szkół i przedstawicieli biznesu. Nowe realia gospodarcze zmuszają do wykreowania nowego modelu kształcenia zawodowego. Zainicjowane zostaną prace zmierzające do opracowania standardów współpracy potencjalnych pracodawców ze szkołami dla pożądanych przez nich branż.

Należy rozważyć prowadzenie zajęć promujących kształcenie zawodowe, techniczne i specjalistyczne dla gimnazjalistów. Należałoby przy tym przeprowadzić diagnozę predyspozycji zawodowych, której celem byłoby uświadomienie uczniom konieczności uwzględnienia swoich predyspozycji zawodowych do określania kierunku rozwoju edukacyjno-zawodowego. Uczniowie powinni mieć możliwość zapoznania się z ofertą edukacyjną i zasadami rekrutacji odpowiednio wcześniej. Trzeba uświadomić im wpływ znaczenia trafnego wyboru przyszłej ścieżki edukacyjnej na osiągnięcie zadowolenia i satysfakcji w życiu. Promowanie kształcenia w określonych zawodach deficytowych powinno być przeprowadzone wspólnie z lokalnymi przedstawicielami przemysłu, którzy jednocześnie zagwarantowaliby możliwość odbycia staży i praktyk w pożądanych przez nich branżach. Dodatkowo należy uwzględnić możliwość kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych z myślą o pogłębieniu ich wiedzy, umiejętności lub kwalifikacji.

Spotkania organizacyjne prowadzone cyklicznie w szkołach powinny koncentrować się na wskazaniu obszarów problemowych, które staną się następnie przedmiotem analizy. Identyfikacja głównych przeszkód w realizacji programu praktyk i staży u przedsiębiorców pozwoli znaleźć sposoby ich eliminacji. Ponadto określi się zasady nawiązywania i utrzymywania współpracy szkół i zakładów pracy w regionie, sprecyzuje sposoby w zakresie doskonalenia mechanizmu transferu nowoczesnych technologii do szkół oraz propozycje rozwiązań dotyczących opracowania systemu motywacyjnego dla uczniów korzystających z dodatkowych praktyk w przedsiębiorstwach.

Głównym celem jest uświadomienie pracodawcom, że oferując praktyki na wysokim poziomie, z odpowiednio opracowanym programem, mają wpływ na jakość absolwentów

opuszczających szkołę, którzy wrócą potem jako ich potencjalni pracownicy. Praktyki powinny dawać pracodawcom pewność, że po ich odbyciu młody adept danego zawodu będzie odpowiednio przygotowany do stawianych przed nim zadań. Współpraca ze szkołą może umożliwić przedsiębiorcom przygotowywanie absolwentów i doszkalanie pracowników z konkretnymi, określonymi przez niego umiejętnościami. Podejmowana współpraca powinna koncentrować się na wspólnym kształtowaniu kierunku wiedzy i umiejętności poprzez wspólne inicjatywy edukacyjne, a także na obustronnym podejmowaniu prac badawczo-rozwojowych. Oczekiwane rezultaty współpracy stworzą szkołom możliwości zwiększenia potencjału naukowego i dydaktycznego, zaś po stronie przedsiębiorstw przyczyniają się do zwiększenia udziału wiedzy w tworzeniu wartości przedsiębiorstwa oraz zdobywaniu przewagi konkurencyjnej. Wyposażeni w praktyczną wiedzę, nowe umiejętności oraz nowe narzędzia pracy nauczyciele będą lepiej przygotowywać uczniów do zajęć praktycznych realizowanych u pracodawcy oraz do podjęcia zatrudnienia. Należy wypracować mechanizmy pozyskiwania środków na wyposażenie pracowni zajęć lekcyjnych i unowocześnianie bazy. Pracownie odpowiadające jakości oraz rozwiązaniami technicznymi oczekiwaniom przedsiębiorców i postępowi w danej branży, podniosą jakość zajęć realizowanych przy ich użyciu, poziom umiejętności uczniów i ocenę jakości ich pracy w ramach praktyk, co może wpłynąć na późniejsze możliwości zatrudnienia. Zdobyte przez uczniów umiejętności i wiedza zostaną dodatkowo wzbogacone systemem szkoleń wskazanych przez przedsiębiorców oraz zasygnalizowanych w trakcie konsultacji przez przedstawicieli instytucji rynku pracy. Indywidualne doradztwo zwiększy szanse na znalezienie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy po ukończeniu szkoły³.

Poprawa bazy edukacyjnej nastąpi również przez poprawę infrastruktury. Oprócz remontów bieżących, zaplanowane jest powstanie boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej nr 5, a także windy dla osób niepełnosprawnych przy Szkole Podstawowej nr 2 i Publicznym Gimnazjum nr 1.

Ważnym elementem w działaniu na rzecz rozwiązywania problemów społecznych jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Tak jak w przypadku celów edukacyjnych, należy

³ Model współpracy uczelni i środowiska biznesowego, Hanna Włodarkiewicz-Klimek, Daria Nadolna, Weronika Migas, Joanna Kałkowska, Politechnika Poznańska 2010.

zapewnić odpowiedni system wsparcia dla osób (rodzin) z dysfunkcjami. System powinien obejmować zarówno wsparcie psychologiczne, prawne i socjalne, jak również włączanie osób zagrożonych wykluczeniem do aktywnych form działania (szkolenia, staże, prace interwencyjne i roboty publiczne, pomoc w rozpoczęciu własnej działalności gospodarczej, w tym zakładanie spółdzielni socjalnych). Przeciwdziałanie niepożądanym zjawiskom, takim jak: przemoc, narkomania, alkoholizm, powinien przejawiać się poprzez działania profilaktyczne organizowane wspólnie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki edukacyjne oraz stowarzyszenia i instytucje (np. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).

Aby spełniać swoją rolę, współczesna edukacja nie tylko dostarcza wiedzy ogólnej, ale uczy młodego człowieka żyć w społeczeństwie. Dynamicznie zmieniające się warunki kulturowe zmuszają do nauczania umiejętności niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym świecie. Oprócz tak podstawowych, jak na przykład znajomość języków obcych czy posługiwanie się komputerem, należy uczyć poszanowania i tolerancji dla innych czy świadomości ekologicznej. Zdobywanie tej wiedzy powinno w przyszłości procentować wzrostem potencjału ludzkiego miasta Lipno, poprzez tworzenie się społeczeństwa obywatelskiego, a w efekcie doprowadzić do jego rozwoju i zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej.

b) Strategia kulturalna

Cele:

- stworzenie produktu regionalnego – najlepszej marki promującej i przyciągającej turystów
- utworzenie Muzeum Kina
- nadanie Miejskiemu Centrum Kulturalnemu roli łącznika i inicjatora wydarzeń kulturalnych
- modyfikacja oferty kulturalnej, uelastycznienie działań
- nawiązanie współpracy między instytucjami kulturalnymi, sportowymi i organizacjami
- modernizacja infrastruktury

Kultura warunkuje rozwój społeczny i gospodarczy, kształtuje postawy mieszkańców. Niewątpliwie wpływa na atrakcyjność osiedleńczą i lokalizacyjną dla mieszkańców i inwestorów. Czynniki kulturowe współokreślają tożsamość lokalnej wspólnoty. Są jednym z podstawowych czynników rozwoju regionu w odniesieniu do kapitału intelektualnego, wyrównywania szans, rozwoju ekonomicznego. W odniesieniu do przemysłu, kulturę charakteryzuje wysoki poziom kreatywności i innowacyjności. Wymaga ona bowiem dostarczania wysoko wykwalifikowanych profesjonalistów, tworząc warunki do rozwoju społeczeństwa wyedukowanego, o wysokim poziomie intelektualnym. Ważnym zatem elementem jest rozbudzanie potrzeb kulturalnych i zaspokajanie ich w możliwie najszerszym zakresie.

Komponent kultury w „Strategii rozwoju miasta Lipno” wpisuje się w szerszy zakres strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

Szczególne znaczenie ma wsparcie flagowych wydarzeń kulturalnych. W tym zakresie upowszechniania kultury należy szczególną uwagę poświęcić wizytówce miasta, jaką jest niewątpliwie postać słynnej na całym świecie aktorki kina niemego – Poli Negri. Wykorzystanie potencjału sławnego nazwiska do promocji miasta i tworzenia własnej niepowtarzalnej marki nie jest niczym nowym i z powodzeniem działa chociażby w przypadku sąsiedzkiego Torunia i Mikołaja Kopernika. Lipnowskie Towarzystwo Kulturalne im. Poli Negri od lat z dużym powodzeniem działa na rzecz promocji miasta poprzez organizowanie corocznego festiwalu: Przegląd Twórczości Filmowej „Pola i inni”. Rosnąca ilość materiałów o wartości muzealnej wobec niewystarczającej powierzchni lipnowskiej izby muzealnej stawia konkretny cel, jakim jest utworzenie Muzeum Kina Niemego w Lipnie. Ze względu na ogromną ilość eksponatów w formie zdigitalizowanej daje to możliwość stworzenia nowoczesnego i multimedialnego w sposobie prezentacji ekspozycji obiektu o unikalnym charakterze w skali kraju. Można stwierdzić, że poprawiłoby to ruch turystyczny i usługi związane z turystyką (hotelarstwo, gastronomia, itp.).

Nadrzędnym organem pełniącym funkcję węzła w sieciach międzyinstytucjonalnych jest Miejskie Centrum Kulturalne. Łącznik taki jest pożądany w roli inicjatora większych przedsięwzięć, a także w przypadku nawiązywania współpracy międzysektorowej między obszarem kultury a obszarami polityki społecznej (organizacje) i biznesu (mecenat).

Wzmacnia to także możliwości strategiczne pozyskiwania dodatkowych środków finansowych. Ponadto spełnia rolę edukacyjną dla środowisk twórczych poprzez poszerzanie programów szkolnictwa artystycznego o elementy z dziedziny przedsiębiorczości. Dbałość o placówki kulturalne ma znaczenie dla ożywienia aktywności społecznej, integracji lokalnej i ograniczania zjawisk społecznie niepożądanych. Rozbudowa i modernizacja wyposażenia ma na celu utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług kulturalnych.

Trzeba zwrócić uwagę na konieczność dążenia do uelastycznienia form działania oraz modyfikacji oferty kulturalnej. Nowoczesne środki komunikacji dają możliwości stworzenia programu digitalizacji w kulturze. Dostęp do najnowszych technologii pozwoli na łatwe, szybkie i tanie udostępnianie dzieł w Internecie, organizowanie wirtualnych transmisji koncertów, spektakli oraz ogólnej promocji kultury i sztuki. W lipnowskiej sferze z powodzeniem działa już na tym polu lokalna telewizja kablowa oraz strony internetowe poszczególnych instytucji kulturalnych. Poszerzenie udziału mediów w poprawie informacji i promocji kulturalnej ma stać się szansą dotarcia do jak największej liczby potencjalnych odbiorców.

Liczne placówki animacji działalności kulturalnej w Polsce zostały skomercjalizowane. Niektóre w postaci pierwotnej niemal zanikły, jak na przykład kina, które pojawiły się w nowatorskiej formie multipleksów w dużych ośrodkach. Spadająca liczba widzów lipnowskiego kina „Nawojka”, spowodowana bliską obecnością kin o lepszym standardzie technicznym (coraz modniejsze filmy 3D), upowszechnieniem standardu tzw. „kina domowego” oraz mniejsza siła przebicia w walce o premiery i nowości, zmusza do przeorganizowania profilu swej działalności. Niepowtarzalny klimat sali kinowej, który daje się odczuć przy projekcji starszych filmów (wspomniany wyżej festiwal), należy wykorzystać przy organizacji spektakli teatralnych – w związku z brakiem dedykowanego budynku teatru – lub sprofilowanych przeglądów filmowych. Kino otwiera się także na najmłodszych użytkowników kultury, którzy ciekawi nowości, uczestniczą w nowych formach multimedialnej kultury, jak np. Granie na Ekranie, koncerty, sztuka performance`u i innych formach amatorskich ruchów artystycznych.

Biblioteka coraz częściej poza propagowaniem czytelnictwa ma istotny udział w budowaniu społeczeństwa informacyjnego. Modernizacja i komputeryzacja zwiększa dostęp do wiedzy. Instytucja powinna kontynuować realizowane z powodzeniem liczne programy edukacyjne.

Doświadczenie pracowników instytucji kulturalnych w animacji kultury należy wykorzystać w organizowaniu większych plenerowych imprez. Pożądana jest współpraca między instytucjami kulturalnymi i sportowymi. Zapewni to realizację koncepcji zintegrowanych imprez kulturalnych, wpisujących się w działania sportowe, historyczne czy rocznicowe, dając możliwość eksponowania walorów miasta, jego prezentacji i potencjału organizacyjnego. Poszerzy to także możliwości bazy infrastrukturalnej wobec niewystarczającej własnej. Należy przy tym zachować proporcjonalność i zaproponować udział imprez z zakresu tzw. „kultury wysokiej” oraz kultury masowej, zaspokajających popyt i zróżnicowane gusta mieszkańców. Ponadto trzeba zwrócić uwagę na aspekt ekonomiczny, gdyż zbyt wysokie koszty wykluczają z uczestnictwa i szerokiej dostępności. W ten sposób dostęp do kultury byłby bardziej powszechny i uniwersalny, przyniósłby korzyść wszystkim mieszkańcom niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia i statusu materialnego.

Ważnym aspektem jest znoszenie barier architektonicznych w celu umożliwienia uczestnictwa w życiu kulturalnym także osobom niepełnosprawnym. Objęcie rewitalizacją i renowacją obiektów zabytkowych będących wyrazem lokalnej tożsamości kulturowej oraz możliwość ich adaptowania do spełniania nowych funkcji, służyć będzie przybliżeniu i ożywieniu dla współczesnych pokoleń.

c) Strategia sportowo-turystyczna

Cele:

- aktualizowanie i rozwijanie bazy usług sportowych
- uporządkowanie i scentralizowanie wokół MOSiR-u infrastruktury sportowej

- promocja zdrowego trybu życia, aktywności fizycznej, środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i bogatej oferty imprez kulturalnych i sportowych
- modernizacja infrastruktury

Istotą części sportowej i rekreacyjnej w ogólnej strategii rozwoju miasta jest stworzenie spójnej i długofalowej polityki wykorzystania lokalnej infrastruktury sportowej jako bazy dla rozwoju sportu i rekreacji. Aby sport mógł się rozwijać, potrzebne są nowe obiekty bądź unowocześnienie i rozbudowa infrastruktury sportowej w sąsiedztwie już istniejącej. Budowa i gruntowna modernizacja infrastruktury sportowej powinna być wpisana w wieloletni plan inwestycyjny miasta.

Sprzyjająca aktualnie polityka państwa, realizowane projekty oraz zaangażowanie samorządu, pozwala na optymistyczną kontynuację wizji rozwoju sportu. Potrzebne jest aktualizowanie i rozwijanie oferty sportowej w celu rozwinięcia usług i wypromowania ich na zewnątrz. Współczesne dominujące formy spędzania wolnego czasu prowadzą do utrwalania nawyków siedzącego trybu życia, powodując wiele schorzeń cywilizacyjnych. Popyt na usługi i produkty promujące zdrowy tryb życia ma ciągłą tendencję wzrostową. Propagowanie mody na sport i promocja zdrowego stylu życia od najmłodszych lat ma za zadanie wzmacnianie tożsamości społecznej, wykształcenie wysokiej świadomości wartości aktywności fizycznej oraz walkę z patologiami (narkomania, alkoholizm, chuligaństwo). Zaspokajanie potrzeb rekreacyjnych powinno przekładać się na łatwy i powszechny dostęp do infrastruktury sportowej bez względu na wiek, płeć czy stopień sprawności fizycznej. Wychodzenie poza swoje zaplecze miejskich klubów i organizacji sportowych ma stać się elementem łączącym sport wyczynowy z rekreacyjnym oraz wspierać istotę sportu jako czynnika wzmagającego kontakty międzyludzkie. Instytucje te powinny zadeklarować współpracę z samorządem.

Wskazanie jednego ośrodka (MOSiR) jako koordynatora i głównego stratega w kreowaniu rozwoju sportowego ma na celu uporządkowanie i scentralizowanie infrastruktury sportowej. Opracowanie schematu rozwoju priorytetowych dyscyplin oraz wzajemnych form współpracy miejskich stowarzyszeń i organizacji sportowych pozwoli na sprawniejsze zarządzanie ich finansowania. Atutem miasta ma być wysoka jakość, a nie ilość – kontynuacja dyscyplin

mających swoje korzenie i tradycje w lipnowskim sporcie bez tworzenia sztucznych tworów, będących chwilową modą bądź związanymi ze zbyt wysokimi kosztami ich stworzenia. W dalszej konsekwencji doprowadzi to do poprawienia jakości organizacyjnej i marketingowej, w wyniku której istnieje możliwość przyciągnięcia nowych sponsorów zachęconych sukcesami. Strategia zakłada istnienie priorytetowych dyscyplin dla miasta, które mają największe szanse na promocję Lipna. Stąd konieczność szczególnej dbałości i wspierania ich ze strony miasta przy jednoczesnym zobowiązaniu do działań mających na celu promowanie miasta i pozytywnych wartości. Przywilejem w tym wypadku byłoby na przykład pierwszeństwo w otrzymywaniu stypendiów i nagród miejskich za szczególne osiągnięcia sportowe, czy ułatwiony dostęp do infrastruktury. Należy przy tym zintensyfikować obecność we wszelkich możliwych mediach jako źródłach informacji i promocji. Stworzenie zintegrowanego systemu informacji o imprezach sportowych jest warunkiem koniecznym dla sprawnej obsługi odwiedzających miasto gości. Poprawa w sektorze usług turystycznych możliwa jest poprzez zwiększanie potencjału i różnicowanie oferty, aktywną promocję środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i bogatej oferty imprez kulturalnych. Wymusza to poszerzanie i różnicowanie oferty usług hotelowo-gastronomicznych. Pod rozwagę należy wziąć stworzenie warunków do organizowania usług kongresowo-konferencyjnych. Poszerzanie istniejącej oferty zapewni nowe możliwości spędzania wolnego czasu. Położenie większego nacisku na różnorodność oferty, w tym także stworzenie nowych szlaków rowerowych i pieszych, zwiększy dostępność do taniego i powszechnego sportu aktywnego.

Większe eksponowanie sukcesów sportowych ma budować lokalną dumę. Realizacja koncepcji zintegrowanych imprez sportowych wpisujących się w wydarzenia kulturalne, historyczne czy rocznicowe, daje możliwość eksponowania walorów miasta, jego prezentacji i potencjału organizacyjnego. Rewitalizacja terenów zielonych przyczyni się do rozwoju rekreacji oraz poszerzy ofertę w zakresie spędzania wolnego czasu. Ma również na celu zmienić ich postrzeganie jako miejsc degradacji społecznej (pijaństwo i wybryki chuligańskie). Naturalny charakter i zagospodarowanie parku miejskiego stwarza potencjał do zaoferowania wielu atrakcji związanych z uprawianiem sportu – korty tenisowe, ścieżki rowerowe.

Te ostatnie dzięki porozumieniu gmin (Lipno, Skępe, Kikół) będą tworzyć sieć tras rowerowych, wykorzystując naturalne ukształtowanie terenu oraz walory przyrodniczo-krajobrazowe. Wyjątkowe walory historyczne są doskonałą okazją do wyznaczenia szlaków krajoznawczo-turystycznych, jak np. szlak klasztorów i dworów, szlak Lecha Wałęsy, śladami Poli Negri.

Finansowanie

Możliwości sfinansowania potrzeb inwestycyjnych zależą przede wszystkim od poziomu dochodów oraz niezbędnych wydatków na zaspokojenie bieżących potrzeb publicznych. Realizacja Strategii uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Im wyższe dochody i niższe wydatki, tym większe możliwości finansowania potrzeb rozwojowych. Koszty finansowania niniejszej strategii mogą pochodzić z wielu źródeł. Należą do nich m.in.:

- opłaty odbiorców usług - stanowią dość pewne źródło środków finansowych pod warunkiem, że ich poziom pozwala na pokrycie całości kosztów eksploatacyjnych i inwestycyjnych w skali roku;
- środki własne budżetu miasta - jest to najtańszy, bo bezzwrotny, dotacyjny środek finansowy. Konieczne jest uwzględnienie tego typu wydatków w budżecie miasta, co powoduje, że wydatki takie muszą być odpowiednio wcześniej planowane ;
- dotacje ze źródeł zewnętrznych - dotacje ze źródeł unijnych oraz Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, a także źródeł krajowych, głównie z narodowych i wojewódzkich funduszy;
- pożyczki z funduszy celowych i kredyty preferencyjne;
- komercyjne kredyty bankowe - ze względu na duże koszty finansowe związane z oprocentowaniem, kredyty komercyjne nie powinny być brane pod uwagę jako podstawowe źródła finansowania inwestycji, lecz jako uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych.

- emisja obligacji - emisja papierów wartościowych jest jeszcze jednym sposobem zadłużania w celu pozyskania kapitału. Obligacje mogą być emitowane w przypadku, jeżeli dają szansę pozyskania środków taniej niż kredyty bankowe, a pożyczki preferencyjne nie są możliwe do pozyskania.

- udział kapitałowy lub akcyjny - polega na objęciu udziałów finansowych w przedsięwzięciu inwestycyjnym przez podmioty prywatne lub publicznych inwestorów instytucjonalnych (fundusze inwestycyjne).

Środki finansowe z Kujawsko-Pomorskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, jako jeden z instrumentów wdrażania założeń strategii, będą wykorzystywane na rozwój według przyjętych osi priorytetowych dla całego województwa. Przyjmuje się, że nacisk zostanie położony na wzmacnianie konkurencyjności gospodarki przez aktywne działania związane z poprawą warunków tworzenia miejsc pracy i zatrudnienia. Celem będzie promowanie przedsiębiorczości, wspieranie tworzenia nowych firm, zaawansowanych technologii, produktów i usług, tworzenie nowej i rozwój istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego (przygotowanie i zbrojenie terenów inwestycyjnych, kampanie promocyjne). Dzięki środkom z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu aktywne społeczeństwo zakłada się wspieranie zatrudnienia i mobilności zawodowej pracowników poprzez działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych i ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy (poprawa jakości kształcenia i szkolenia zawodowego i technicznego, nauka przez całe życie), pomocy w zdobyciu doświadczenia zawodowego, wsparcie finansowe oraz doradczo-szkoleniowe dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej. Działaniom tym będzie towarzyszyła poprawa na rzecz spójności i dostępności. Zakres zadań obejmował będzie budowę i modernizację ciągów komunikacyjnych.

Promocja, monitoring, aktualizacja i ocena

Proces wdrażania strategicznych ustaleń powinien być upubliczniony i to nie tylko na szczeblu lokalnym. Szeroka akcja informacyjna i promocyjna na temat Strategii jest jednym z gwarantów jej skutecznego wdrożenia. Powinna obejmować ona m.in.: stworzenie ulotki informacyjnej, umieścić informacje na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, wykorzystywać wszelkie dostępne środki komunikacji społecznej, publikacje w lokalnej

prasie, audycje w lokalnych rozgłoszeniach radiowych i telewizyjnych (TV Kablowa Spółdzielni Mieszkaniowej).

Bezpośrednim wdrożeniem Strategii Rozwoju Miasta zajmą się pracownicy: Burmistrz Miasta Lipno, jednostki organizacyjne Miasta oraz jednostki współpracujące z Urzędem Miejskim. Do ich obowiązków należeć będzie: przygotowanie wniosków aplikacyjnych i wszystkich niezbędnych dokumentów, załączników i pozwoleń, przygotowanie dokumentacji technicznej projektów, obsługa finansowa projektów, monitorowanie i aktualizowanie projektów, składanie sprawozdań z ich realizacji. Należy również zapewnić udział społeczny w celu koordynacji programów z różnymi grupami społecznymi i środowiskiem gospodarczym. Podstawową zasadą, na której powinna oprzeć się strategia rozwoju, powinna być zatem zasada partnerstwa dla zapewnienia zintegrowanego działania w jej wdrażaniu.

Aktualizacja strategii będzie polegać na wnoszeniu poprawek i zmian do przyjętego dokumentu. Należy określić kto może zgłaszać poprawki oraz procedurę ich zgłaszania, rozpatrywania, wprowadzania i zatwierdzania.

Monitoring ma za zadanie obserwację stanu zaawansowania poszczególnych projektów, ich ocenę, weryfikację i kontrolę. Ponadto spójny system monitorowania strategii ma zapewnić efektywne i oszczędne wydatkowanie publicznych środków finansowych. Mechanizm monitorowania postępów nad realizacją strategii powinien być elastyczny na tyle, aby szybko reagować na zachodzące zmiany. Ważnym źródłem informacji monitorującej efekty podejmowanych działań powinny stać się wyniki prowadzonych cyklicznie badań opinii publicznej. Jest to nieoceniona możliwość zbadania subiektywnego postrzegania przez lokalną społeczność efektów działań realizowanych w ramach Strategii Rozwoju Lipna. Postępy w realizacji Strategii powinny być monitorowane z jednoczesnym uwzględnieniem przyjętych wcześniej zasad i procedur.

Instrumentami służącymi do mierzenia wdrażania strategii będą projekty realizacyjne. Mogą one przyjąć formę tabeli, w której zawarte będą informacje o zadaniach. Tabela będzie zawierać następujące elementy:

a) cel realizacji projektu – zwięzłe określenie (szersze będzie zamieszczane w części opisowej), co realizacja danego projektu ma dać;

b) łączny koszt realizacji projektu – wpisany na końcu jako suma kosztów poszczególnych zadań, których koszty udało się w przybliżeniu podać; należy pamiętać, że strategia jest dokumentem kierunkowym i kwoty tu podane są orientacyjne i nie powodują konsekwencji budżetowych – chodzi tu o porównanie nakładów na poszczególne projekty w celu ich późniejszego zestawienia i możliwości nadania priorytetów poszczególnym projektom;

c) jednostka koordynująca – pozycja ta opisuje, kto ma przeprowadzić realizacji zadania, na kim będzie spoczywała inicjatywa lub kto jest organem decydującym;

d) źródła finansowania – nazwy funduszy, czy jednostek, z których możliwe jest otrzymanie środków na realizację projektu, czy których pomoc jest możliwa (również pomoc techniczna czy merytoryczna);

e) wykonawca – to jednostka bezpośrednio wykonująca poszczególne zadania;

f) czas realizacji – czyli w przybliżeniu określenie terminu (w latach), w którym przewiduje się realizację projektu;

g) miary wykonania projektów – określają one wartości, które pozwolą co roku, lub w razie wystąpienia takiej konieczności sprawdzić, jakie są postępy w realizacji poszczególnych zadań oraz czy przyjęte zadania są realizowane terminowo i w sposób określony w dokumencie strategii. Jeżeli postępy nie będą zadowalające, będą podstawą analizy przyczyn i ewentualnych korekt, czy działań zaradczych. Miary bywają bardzo różne w zależności od charakteru projektu czy zadań w nim proponowanych:

- wskaźniki liczbowe, np. liczba metrów/kilometrów, liczba przeprowadzonych szkoleń czy zajęć
- sam fakt zaistnienia jakiegoś zjawiska, np. powstanie biura obsługi, wydanie folderu, powstanie strony www
- typowe wskaźniki statystyczne np. liczba wypożyczeń per capita, gęstość transportu na 1 km², itp.
- ewentualnie inne wartości.

Ocena (ewaluacja) powinna mieć charakter całościowy. Jej podstawowym zadaniem jest określenie, czy i na ile przyjęte działania i sposoby realizacji są wdrażane, sprawdzają się oraz czy są nadal adekwatne do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych. Co za tym idzie, istotne jest aktualizowanie wytycznych i ich dostosowywanie do istniejących w danym czasie uwarunkowań.

PODSUMOWANIE

Konstrukcja Strategii Rozwoju Miasta Lipna oraz przewidywane zadania do realizacji były planowane możliwie realistycznie z uwzględnieniem możliwości wykonawczych budżetu. Niektóre zadania nie wymagają nakładów finansowych. Ich wykonanie zależy jedynie od przyjętej dyscypliny realizacji zaplanowanych zadań oraz dobrej woli organów odpowiedzialnych za ich wykonanie. Najpoważniejszym problemem są zadania wymagające dużych nakładów finansowych. Należy zakładać, że większość tych zadań będzie współfinansowana ze środków pozabudżetowych. Ich pozyskanie zależy w dużej mierze od operatywności władz samorządowych oraz stworzenia klimatu sprzyjającego pracy zespołowej na rzecz dobra miasta. Skuteczna i efektywna realizacja Strategii wymaga także poszukiwania partnerów do współpracy. Należy zainicjować i koordynować partnerską współpracę samorządu z innymi jednostkami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi i podmiotami gospodarczymi.

Realizacja celów powyższej strategii ma za zadanie stworzenie przyjaznego klimatu dla potencjalnych ofert inwestycyjnych na terenie miasta oraz poprawę sytuacji na rynku pracy. Ponadto współpraca z innymi podmiotami na rzecz wykorzystania tradycji kulturowych i historycznych przy wykorzystaniu środków wewnętrznych i zewnętrznych ma na celu poprawę warunków społeczno-gospodarczych mieszkańców.

Przyjmuje się założenie, że realne jest wykonanie wszystkich bądź większości postawionych zadań. Dopuszczalne są także przesunięcia terminów realizacji niektórych zadań, szczególnie długoterminowych oraz wprowadzanie nowych zadań lub inwestycji w miarę rozwoju uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Spis tabel

1. Zmiany demograficzne miasta Lipna w latach 2011-2013.....	13
2. Tabela podziału wg struktury zawodowej mieszkańców Lipna (kobiety i mężczyźni).....	13
3. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w Lipnie w latach 2011/2014.....	16
4. Liczba miejsc w przedszkolach w Lipnie w 2013 roku.....	17
5. Liczba urodzeń w Lipnie w latach 2007-2013.....	17
6. Liczba oddziałów i nauczycieli zatrudnionych w szkołach podstawowych i gimnazjum w Lipnie w latach 2011/2014.....	18
7. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków.....	23
8. Analiza zrealizowanych świadczeń – pomoc społeczna w latach 2008-2012.....	38
9. Liczba bezrobotnych w mieście Lipnie wg poziomu wykształcenia.....	41
10. Liczba bezrobotnych w mieście Lipnie wg wieku.....	41
11. Zarejestrowani bezrobotni miasta Lipno.....	42
12. Liczba osób, które otrzymały dotacje z Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie w latach 2009-2012 na podjęcie działalności gospodarczej.....	42

ŹRÓDŁA:

1. Urząd Miejski Lipno – BIP Internet.
2. Program Ochrony Środowiska Gminy Miasta Lipna na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019.
3. Gminny Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Miasta Lipna na lata 2008 – 2013.
4. Założenia do planu zaopatrzenia Miasta Lipna w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2011-2026.
5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta Lipna na lata 2014-2020.
6. Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2013-2016 dla Gminy Miasta Lipna.
7. Materiały uzyskane w wydziałach Urzędu Miasta Lipno.
8. Folder Informacyjny Miasta Lipno.
9. Strategia Rozwoju Powiatu Lipnowskiego na lata 2006-2016.
10. Starostwo Powiatowe w Lipnie – BIP.
11. Urząd Gminy w Lipnie – BIP.
12. Biuletyn Informacyjny Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.
13. Powiatowy Urząd Pracy Lipno – Analizy i Statystyki dot. Zatrudnienia – Internet.
14. Rocznik Statystyczny Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Internet.
15. Główny Urząd Statystyczny – internetowa baza danych.
16. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie – roczne analizy zrealizowanych świadczeń.
17. Góźdz Zenon, Lipno. Zarys Dziejów, Lipno 1991.

18. Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.
19. Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013.
20. Plan Modernizacji 2020+ województwa kujawsko-pomorskiego.
21. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w województwie kujawsko-pomorskim, opracowanie zbiorowe pod kierunkiem naukowym Włodzimierza Karaszewskiego, Toruń 2012.
22. Model współpracy uczelni i środowiska biznesowego, Hanna Włodarkiewicz-Klimek, Daria Nadolna, Weronika Migas, Joanna Kałkowska, Politechnika Poznańska 2010.
23. Przybyszewski Roman, Kapitał ludzki w procesie kształtowania gospodarki opartej na wiedzy, Warszawa 2007.
24. Narodowa strategia rozwoju kultury na lata 2004-2013, Ministerstwo Kultury, Warszawa 2003.
25. Lipnowskie Towarzystwo Kulturalne im. Poli Negri w Lipnie.
26. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, oddział miejski w Lipnie.